

V.A./A. a 3459

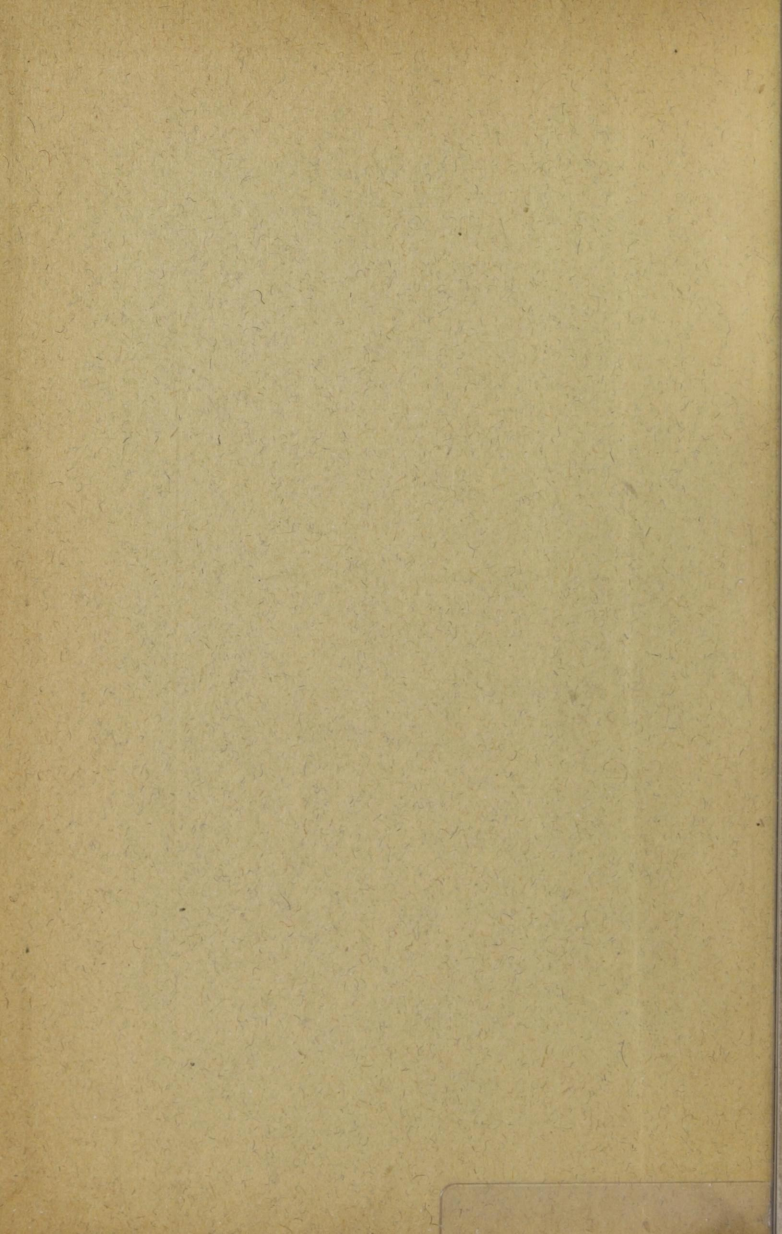
Ex Libris

Nasjonalbiblioteket

87GA91631

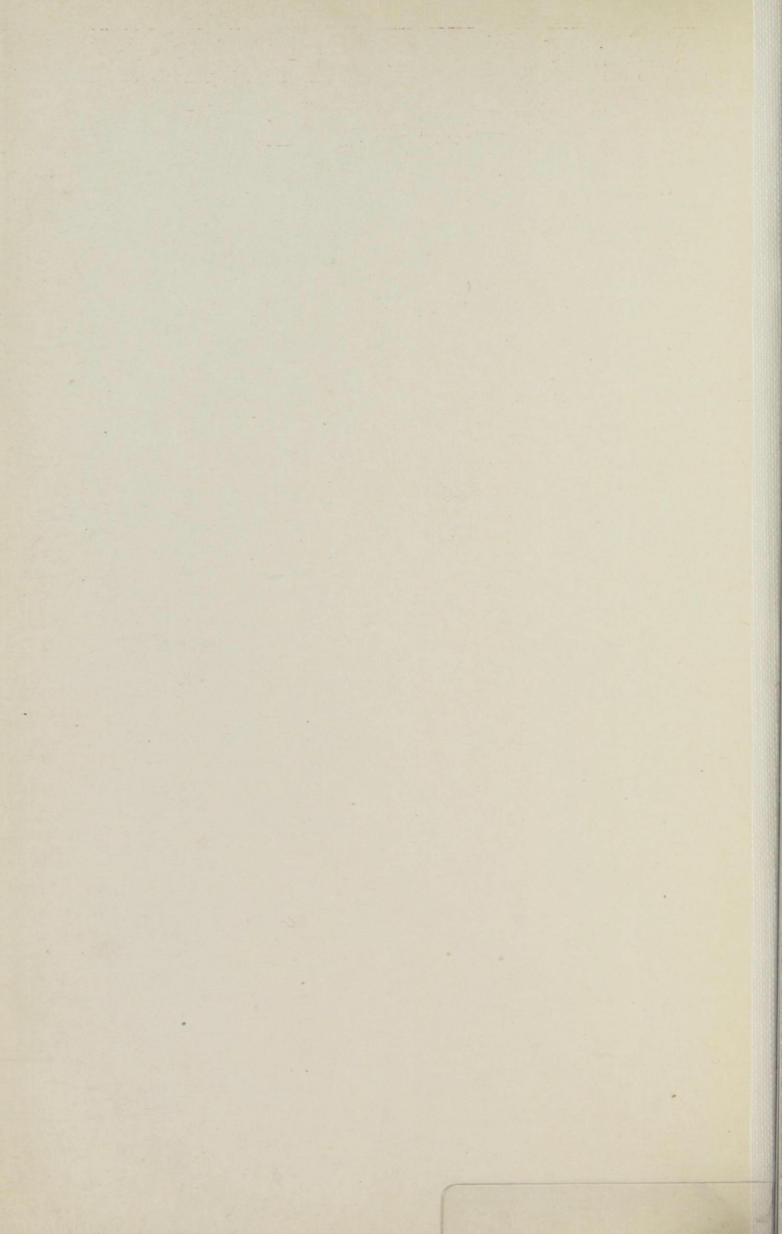

ENESTE HANE I KURVEN

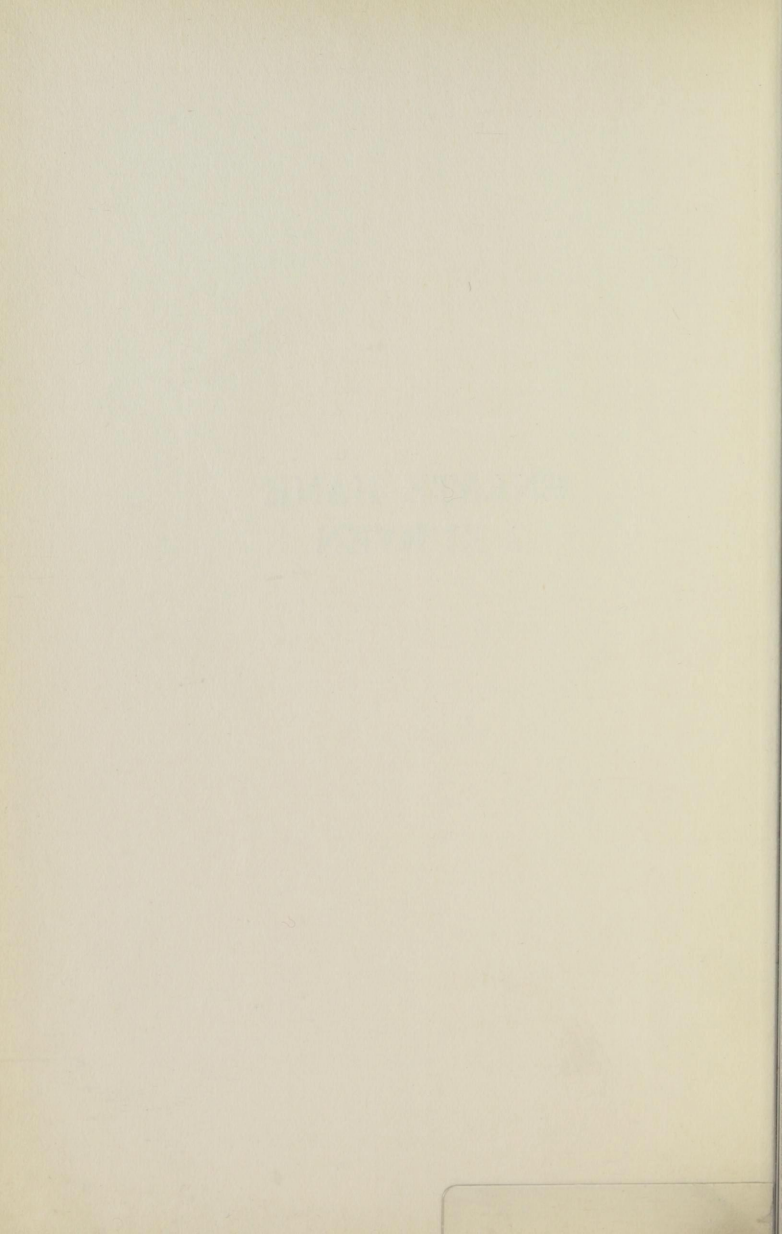
FORTÆLLING FOR
SMAAPIKER

LAGT AV H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD) KRISTIANIA 1914

ENESTE HANE
I KURVEN

NORA THORSTENSEN

ENESTE HANE
I KURVEN

1 KRISTIANIA

FORLAGT AV H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)

1914

Copyright 1914
by H. Aschehoug & Co.
Kristiania

NATIONALTRYKKERIET — KRISTIANIA

Mona Lisa sier at fordi jeg fik bedste karakter for norsk stil til middelskoleeksamen er jeg selvskreven til at skrive en bok om vor reise.

Jeg har lyst til at forsøke — —

Men paa den betingelse at ingen av mine fem reisefæller skal se *et ord*, før boken blir færdig! Idag, den 4de juli 1914, er jeg i al hemmelighet begyndt.

Jeg har tigget mig en deilig skrivebok paa kontoret, den er mindst saa tyk som to stilebøker, den har stive permer og godt papir. Mon hvad det skal komme til at staa paa dens blade?

Jeg vil inddele den i kapitler og avsnit, som en ordentlig *trykt* bok, saa den kan bli saa spændende som mulig. Første kapitel skal hete:

Hvordan vor reise blev bestemt.

Vi skulde først reist til jubileumsutstillingen i Kristiania, min bror Ulf og jeg. Det kom av at vi gjorde slik enestaaende lykke paa Kongsberg. Tænk, jeg blev nummer 1 paa Kongsberg middelskole, endda jeg var privatist! Og Ulf blev nummer 2. Jeg glemmer det ikke saalænge jeg lever.

Det begyndte med at jeg fik blank 1 og «Særdeles tilfredsstillende» for norsk stil den 4de juni.

Den som ikke tror det er sandt, kan gaa ind paa fars kontor. Der ligger Ulfs og mit eksamensvidnesbyrd.

Det var igrunnen ingen verdens sak at faa 1 for den stilen. Opgaven var en «Sommerkveld» — og jeg skrev bare ret og slet om en kveld her hjemme paa Høinæs. For ingensteds skinner kveldsolen som her.

Men hvor forførdelig morsomt det er at gjøre lykke og at gjøre tre mennesker lykkelige.

De tre mennesker er far, mor og Saxe. — Jeg glemmer det ikke saa længe jeg lever.

I tiden før vi reiste til Kongsberg, Ulf og jeg, kaldtes vi aldrig andet end *privatistene*.

Hvordan *spiser* privatistene? Hvordan

sover privatistene? Privatistene *forkjøler* sig vel ikke? Privatistene *forlæser* sig vel ikke? Privatistene *forstyrres* vel ikke?

Tilslut gik det saa vidt at der blev sat vakt for at hindre at venner og veninder kom og spurte efter os. Selv Veslebror blev smittet av eksamensfeber.

«Baptistene kan slets ikke komme ut,» sa Veslebror.

Mor laget privatistenes livretter til middag. Saxe holdt skole kun for privatistene.

«Jeg tror nok vi skal faa ære av dem,» sa Saxe.

«Ja, kjære Saxe,» sa mor. «Hvis de bare ikke skulde gaa op som privatister! Husk fremmed skole, fremmede lærere!»

Mor ønsket sikkerlig at vi kunde sitte og ta en liten hyggelig middelskoleeksamen alene med Saxe i skolestuen paa Høinæs.

Men — vi maatte nok til Kongsberg.

Vi skulde bo hos onkel Karl, som har landsted like i nærheten av byen.

Den 2den juni reiste vi.

Far og mor fulgte os til stationen. Paa veien sa far: «Den som nu domper, henger vi op i et moreltræ til fugleskræmsel, men den som «staar sig», skal faa komme paa utstillingen.»

Jeg har alt fortalt hvordan det gik. Vi forbauset Kongsberg. Vi, «privatistene», som aldrig hadde gaat paa skole, bare læst hjemme med en eneste nærsynt lærer, vi blev nummer 1 og 2.

Jeg tror at Saxe elsker os.

Siden vi altsaa ikke egentlig var dompet, skulde vi altsaa paa utstillingen. Far spurte mor om vi kunde bli færdige om 8 dage?

Ja, skulde nogen sendes paa utstilling om 8 dage, saa var det *os*.

Jeg hadde læst om jubileums- og hundredaarsutstillingen hele vinteren, jeg trodde at jeg glædet mig forførdelig.

Men ingen kjender dagen før solen gaar ned.

Før solen gik ned gik jeg nemlig til mine veninder Evelyn og Mary. Jeg traf dem utenfor huset — og paa trappen stod *Mona Lisa*.

Mona Lisa er Marys og Evelyns yndige stedmor. Hun heter egentlig Missis Harry, fordi hendes mand er engelsk, men vi kalder hende Mona Lisa, fordi vi elsker hende. I snart et aar har hun været Saxeskolens lærerinde og *min* veninde. Naar jeg har liten tid kalder jeg hende for *Lisa*. Hendes egentlige navn er Margrete, men dette navn bruker ingen.

Jeg kommer altsaa — og fortæller først og fremst at jeg skal paa utstilling om 8 dage. Jeg ventet mig en straalende lykønskning — isteden hørte jeg bare skuffelse.

«Aa — vi som trodde Vi som tænkte . . .»

«Hvad tænkte dere?»

«Vi brygget paa en tur — en morsom fottur . . .»

«Fottur! Hvem?»

«Vi og du og doktorens . . .»

«Naar?»

«Nu. Mens Mister Harry er utenlands. Bare damer altsaa. Herrer er dyrt .. og upraktisk,» sa Lisa.

«Hvor skal vi hen?»

«Vi vet ikke . . . Men det skulde ikke bli dyrt. Vi tænkte at gaa saa langt benene rækker — og naar vi ikke orker længer, gaar vi hjem igjen.»

Jeg klapper mig for brystet. Jeg husker ikke at jeg skal paa utstilling, jeg foreslaar *Galhøpiggen*.

«Eller Haukelifjeld — eller Gudbrandsdalen,» sier Lisa — hun tar frem et stort reisekart og brer det ut paa havebordet.

Det var et stort kart i fugleperspektiv

Fjeldene hævet sig likesom op av papiret. Elvene kastet sig brusende gjennom de trange daler — — det var som at se Norges land oppe fra en sky.

Jeg tror ikke jeg sa noget fornærmende om hundredaarsutstillingen. Men jeg stirret forhekset paa kartet og min reiseplan var forandret. Jeg vilde op og hauke paa Haukelifjeld, jeg vilde staa som en fyrstik paa Galhøpiggens top.

«Betænk dig,» sa Lisa — «en fottur er igrunden mest slit og elendighet. Det er ikke som at spasere i hvite sko paa hovedstadens gater — —»

Jeg avbrøt hende, jeg vet heldigvis hvad slags elendighet hun mener. Jeg har aldrig været længer tilfjelds end paa Jomsborgaasen like bak sanatoriet, men jeg har en far og en mor som har været paa Galhøpiggen. Hvor ofte sier ikke mor til far — mens hun blader i fotografiene fra Jotunheimen — «aa, husker du *der* — husker du hvor *elendige* vi var — husker du, da du maatte bære mig paa ryggen over bræen — kan du tænke dig noget deiligere end at komme i hus den gangen?» «Nei,» sier far — «den turen er det herligste jeg i mit liv har oplevd.»

Slik snakker far og mor i det uendelige —

skulde jeg da betænke mig paa at vælge *slit* og *elendighet*? Hvad skulde igrunden *jeg* paa utstilling? Hvad var en utstilling andet end en myretue hvor tusenvis av mennesker vrinlet omkring paa en eneste flek? Hvad vilde *jeg* i en myretue — jeg som blev ørbare av gateskrammelen paa Kongsberg?

Jeg ilte hjem, traf far paa kontoret.

«Far, kan jeg heller faa de pengene som jeg vil koste paa utstillingen?»

«Hvad? Vil du ikke reise?»

«Jeg vil heller paa Galhøpiggen.»

«Galhøpiggen flyr ikke bort . . . men hundredaarsutstilling . . .» sa far.

«Jeg vil heller paa Galhøpiggen.»

«Men faar du følge da, ven min?»

«Ja! Med Missis Harry, Evelyn, Mary Elise, Beate.»

»For *den* banden bøier jeg mig,» sa far.

«Jeg vilde ellers gjerne hat dig med . . .»

«Jamen far — utstilling ligger ikke for *mig*.»

«Nei nei, en fjeldtur er paa ingen maate at foragte. Du skal faa de pengene du trenger.»

Da blev far overfaldt av noget slags stort vildt dyr, som hængte sig om hans hals og holdt paa at kvæle ham. Det var *mig* som sa tak.

Men jeg maatte endda en gang ind og be om noget. Jeg kom til at betragte min bror Helge. Gik ikke den opløpne laban og *graat* baade utvendig og indvendig! Stakkars gut, jeg visste han hadde bedt om at faa være med paa utstillingsturen, men far sa at han umulig kunde ha mere end *to* med sig i den kostbare byen. «Helge fik vente til næste gang.» Altsaa til næste hundredaarsutstilling. Aa Helge, Helge, nu forstod jeg at denne spøk var hjerteløs, den lignet ikke far! Men bare vent du Helge, min bror, du har en søster som *ikke* bryr sig om hundredaarsutstilling.

Jeg gik atter ind: «Far, kan ikke Helge faa *min* plads paa utstillingen?»

«*Din* plads —? Du har jo lagt beslag paa pengene?»

«Jeg behøver vist ikke mere end halvparten. Vi skal reise saa billig.»

Denne gang var det *mig* som blev overfaldt av en sterk arm, som drog mig ind til et bredt bryst — og en stemme hvasket i mit øre: «Si til Helge at han skal faa lov.»

Jeg svævede ut. Hvor er du henne, Helge, min bror?

Han sat i stalddøren, duknakket, matlei. Hvad skulde han egentlig ha ferie for?

Han merket ikke at jeg kom, før jeg stod ved hans side. «Helge, jeg skal si dig fra far, at du ikke skal sitte her i stalddøren og hænge.»

«Ærsch, hvad skal jeg gjøre da?»

«Du skal gaa ind og finde frem dit fineste tøy. Du skal paa utstilling.»

Helge, min bror, aldrig glemmer jeg det øieblik da du reiste dig i en høide av 1 m. og 60 og glodde paa mig som du vilde æte mig! Trodde du virkelig at jeg narret dig?

Du fik snart vite at det var sandt — —

Det er vidunderlig at gjøre et menneske lykkelig.

— — —

Nu er de reist, far og mine to brødre. Ulf elegant i sin flunkende nye eksamensdress, litt blasert siden opholdet paa Kongsberg. Helge opdampet, nypresset, nyklippet og med øine som skinte av reisefeberens lykke. Naar alt kommer til alt er Helge den som bedst forstaar at sætte pris paa en hundredaarsutstilling.

— Imidlertid er ogsaa *vor* reise bragt i orden. Vi har efter fars raad valgt en rute, kortere, lettere, billigere end til Galhøpiggen — men storartet allikevel. Vi har trykt reiserute at gaa efter.

Utgangspunkt *Høinæs*. Derfra pr. auto-

mobil til Sagaporten. Med apostlenes hester gjennom Sagaheimen over Synsvidden til Svimletoppen. Derfra over Gompesæter — gjennom Frydsdalen og Grukkedalen — tilbake til det samme punkt.

Jeg synes aldrig jeg har hørt noget mere lovende. Hvis nogen skulde ha lyst paa en billig og interessant fottur, skal jeg gjerne gi alle nærmere opplysninger, naar vi kommer hjem.

Vi faar daglige paamindelser om at være forsigtige og fornuftige — ikke bade i de kolde fjeldvand, ikke ta ut paa forvovne veier — — vi lover og lover — vi er ganske svimle av glæde.

Mona Lisa skal være vor finansminister. Vi har ordnet det slik, at hun faar akkurat like mange penger fra hver deltager og lægger den samlede sum i fælles kasse. Vi har regnet ut, at da alle har jevn passelig appetit og vi skal dele tykt og tyndt med hinanden, maa denne ordning bli rigtig.

Vi blir 6 stykker, kan altsaa greie os med tre senger — det hele er billig og fornuftig ordnet. Det eneste vi maa faa os, er tykke halvsaaler paa beksømstøvlene og en praktisk reisedragt. Det er ufattelig at tænke sig beksøm i sommervarmen, men mor sier

at er ikke apostlenes hester godt skodd, saa duer de ikke paa fjeldtur.

Alle reisedragtene er nu under arbeide. *Min* syr mor og Stine, og *jeg* kaster sømmer. Alle seks dragter syes av samme tøy og klippes efter samme mønster. Vid tyrkerbukse, vid flaggermusbluse, skjørt som kan brukes til *kappe* i vind og regn. Alle dragtene er *blaa*, fordi *jeg* er saa lys. Mor hadde nemlig først skrevet efter tøy bare til *mig* — og til *mig* kjøper mor næsten bestandig *blaat*, fordi dette er det eneste som klær *mig*. Men saa kom Lisa og doktorfruen og bad mor bestille samme slags tøy til hele bundten, saa kanskje det blev billigere.

Følgen er at vi trods den nu fast optrukne reiserute kommer til at gaa fuldstændig «i det blaa».

— — —

Nei, hvor dette bærer hen, det begriper jeg ikke. Alt er i oprør.

Vi har gjort regning uten vert. Og verten er Erik, Elises og Beates bror.

Jeg vil fortælle det fra begyndelsen.

Idag efter frokost kom doktorfruen ind og bad om at faa tale med mor.

«Ja, Gyda kan godt høre mit erend, det angaar reisen,» sa doktorfruen. Hun sætter

sig ned og omstyrter vor vel uttænkte, hyggelige, økonomiske reiseplan med det forslag at vi skal ta *Erik* med paa Svimletoppen. Det svimler for os allesammen. — —

En herre i en kreds av 6 sparsommelige damer! Herrer som er saa dyrt!

Den altid elskværdige Lisa trøster rigtig nok med at han ikke er større end at vi til nød kan dele værelse, *mor* kan ikke begripe at Erik kan gjøre hverken fra eller til, han er jo saa snild og saa barnslig — — men det hjælper ikke, han *er* en forstyrrelse.

Elise er paa graaten, hendes mor bebreider hende at hun er saa litet kjærlig mot sin bror, *jeg* er midt mellem barken og veden. Jeg kan jo ikke si min mening til doktorfruen. — —

Min mening er nemlig den, at Erik er en tyk apekat, som ikke passer i dameselskap.

Paa den anden side gir doktorfruens fremstilling av Erik grund til den høieste medlidenhet.

«Tænk dere, smaapiker, han blir gaaende og sture dag ut og dag ind, mens dere andre er ute paa fornøielse! Jeg kjender ikke gutten igjen siden Helge reiste, han ligger og graater i sengen om kvelden — —»

Elise foreslaar at han kan leke med *Ove*, men dette — sier hendes mor — kan hun ikke mene!

Nei — *Ove* er virkelig en sørgelig liten lekekamerat for en gut som har været vant til *Ulf* og *Helge*.

«Hadde endda *far* været hjemme — —» sier *Elises* mor.

Ja, hadde endda doktoren været hjemme! Men doktoren har faat permission og er reist paa besøk til en syk bror i Amerika. *Erik* blir virkelig alene — — tilovers likesom!

«Vi kunde sendt 'n paa utstilling,» jamrer *Elise*.

«Du vet godt at *det* har vi ikke raad til, *Elise*! Du maa virkelig bruke din fornuft,» sier doktorfruen.

«Han kommer til aa forsty - hyrre alt sammen . . .»

«*Elise*!» sier doktorfruen. «Hvordan kan du være saa hjerteløs! Tænk dig at *du* skulde være alene hjemme, naar alle dine kamerater var reist!»

«Jamen *Erik* er gut — og vi er bare *damer*,» klynker *Elise*.

«Aldeles ikke, min ven! Indbild dig bare ikke at du er dame.»

— Jeg förstod at jeg maatte ta de voksnes parti og snakke Elise til rette.

«Du vet han er *sterk*, Elise. Han kan være go' aa ha.»

«Go' aa ha? En slik storæter! En slik dompap! Skammelig!» sa Elise.

I al stilhet iagttok jeg storæteren.

Javist spiste han 8 kjøtkaker til middag, men da Elise spiste 6, syntes jeg det kunde bli hip som hap.

Jeg begyndte pludselig at se paa fyren med litt mildere øine. Hadde jeg kanskje ikke sendt hans bedste ven, Helge, paa utstilling? Skulde jeg da ikke unde ham en tur til Svimletoppen med bare damer?

— — —

Selvfølgelig blir Erik med. Elise maatte gi sig. «Men hvis *hun* var gut, saa nei om *hun* vilde være «det femte hjulet» paa vognen — —»

— Idag opdaget jeg Erik. Min mening om gutten er totalt forandret. La være at han er en storæter, *dompap* er han *ikke*. Han er noget som heter — — nei, jeg husker ikke hvad jeg mener.

I hele dag har han gaat omkring som en nyslaat ridder — likesom til beskuelse i fuldt færdig reisedragt. Doktorfruen har intet

spart for at gjøre ham saa indtagende som mulig.

Stripet turistskjorte, flunkende ny bukse av samme stof som *vore*, nye beksøm, flotte turiststrømper, ny speiderhat. Kompas i beltet, ur i futteral om haandleddet. Han ligner aldeles en av disse speiderguttene jeg har set paa billeder.

Men det var ikke alle disse ydre beklædningsgjenstande som gjorde at jeg opdaget gutten. Nei, det var *øinene under speiderhatten*.

Aa hvor de øinene speidet! De speidet efter at se om han var *god* nok! Undskyldende, bedende. — —

Han forstaar at han har været tvistens eple, som blev lagt paa guldvegten og fundet for let. At han naadigst er blit antat, fordi hans mor er gaat i forbøn. — — Dette læste jeg i øinene under speiderhatten.

Jeg skyndte mig at beundre kompasset i hans belte.

«Hvor storartet, Erik — at du har *kom-pas*! Tænk om vi gaar os vild oppe paa Synsvidden — hvad skulde vi da gjøre uten *dig?*»

Da glimtet det i speiderøinene — og fjæset under speiderhatten blev rødt som en

flamme. Aldrig har jeg set nogen rødme som Erik.

Jeg er sikker paa han rødmet av glæde.

— — —

Netop nu fik vi den første hilsen fra Kristiania. Ulf og Helge har alt svævd i luftbane paa hundredaarsutstillingen. Men jeg svæver like op paa mit værelse og skriver at jeg *ikke* angrrer. Leve Svimletoppen.

11te juli.

Vor reise er bestemt til imorgen kl. 6. Mor synes det er skrækkelig tidlig, men hvad maa man ikke gjøre for at faa det *billig*?

Vi har gjort et enestaaende kup — vi har kapret en automobil, som tar hele banden med til Sagaheimen for 5 kroner. Det vilde ellers kostet 45. Vor finansminister er henrykt.

Automobilen kjørte forbi Høinæs ved middagstider, fuld av reisende. Tilfældigvis fik vi vite av kjøbmanden ved bruket at disse reisende kom fra «Sagaheim hotel» og skulde sydover til M. station.

«Pas nu paa,» sa kjøbmanden, «saa kan dere kanskje faa billig skyss, naar den reiser tilbake igjen.»

Ved tanken paa billig skyss gik det feber i vort blod.

Skjælvende ringer jeg til M. station — —

«om jeg kunde faa tale med en chauffør, som medførte reisende fra Sagaheimen?»

Jeg ventet ikke længe før det svarte:
«Hallo!»

«Hallo!» sa jeg. «Er det *Dem?*»

«Ja!»

«Hvem?»

«Chaufføren fra Sagaheim.»

Aldrig har jeg ført en saa feiende samtale i en telefon — — —

Jeg fortalte at vi var 6 damer og en gut, som skulde gaa fottur i Sagaheimen. Om vi kanskje kunde faa billig skyss et stykke opover?

«Hvor gamle er dere?»

«Den ældste er 25, den yngste er 13.»

«All right. Jeg skysser dere til «Sagaheim hotel» for 5 kroner.»

Jeg sa en straalende tak og nævnte adressen, brukseier Trane, Høinæs.

«All right! Klokken 6 imorgen tidlig præcis.»

— —

Klokken 6 imorgen tidlig — præcis! Du stolteste antimakassa! (Dette var det kraftigste uttrykk paa Kongsberg.)

Syv rypesækker blev øieblikkelig tat under behandling.

*

Nu er klokken 10. Vi er færdige. Alle rypesækker er pakket og spækket — med tøj, chokolade, citronbonbons, bringebærsaft — og mat for en dag eller to. Jeg har bare igjen at lægge reiseboken ned. Det vil jeg gjøre akkurat i sidste øieblik.

Høinæs er gaat til ro. Mor taaler ikke natterangel, naar vi skal op kl. 5. Mor er idetheletat ikke rigtig *patent*. Hun sværmer mest for *ro*. Far fristet av alle kræfter med utstillingen, vi frister med Svimletoppen, mor foretrekker Høinæs og doktorfruen og Haakon Magnus Veslebror Trane. Denne min yngste bror kan vi igrunden heller ikke forlate alle paa én gang — han slaar sig ikke tiltaals med en snild kokkepike, som Darling, den lille broren til Mary og Evelyn — Veslebror er *bortskjæmt*, han er «Flinken» til far og «Deiligsten» til mor og alt mulig rart til hver især. Til mig er han «Prinsefanten». Slik har vi klusset me'n fra han blev født, nu er 'n umulig altsaa. Han graat idag, da han forstod at *vi* skulde reise i automobil og ikke *han*. «Motobil» er det morsomste han vet i verden. Naar han blir stor, vil han bli «forfører».

«Væk mig imorgen, naar forfører'n kommer!» Dette var det sidste han bad mig om før han sovnet ikveld.

«Ja, Haakon Magnus Veslebror Trane, Prinsefanten, Bortskjæmten, jeg skal vække dig naar chaufføren kommer.»

Godnat, Høinæs! Imorgen skal jeg forlate dig, imorgen er jeg paa veien til — — Sagaland!

Mon jeg faar sove inat?

Mon solen kommer imorgen? Den har været borte i to dage — barometret er dog ikke faldt! Folk sier at vi bør ha regn — — men kjære vene, det greier sig vel endda et par uker — bare mens *vi* er paa fottur. — — Jeg vil lægge mig og be om solskin.

12te juli kl. 5³/₄ morgen.

Avreisens dag er oprundet. Jeg sitter og skriver i tyrkerbukse og flaggermusbluse, mens mor syr nogen forglemte hastverkssting paa skjørtet.

Jeg rabler som en kraake, for klokken er saa mange. Jeg vilde ha vaaknet klokken 5, men ingen vækket mig. Mor vilde jeg skulde samle kræfter. Skal det kræfter til at reise med automobil?

Følgen er at jeg maa skynde mig, saa jeg knapt forstaar hvad jeg selv skriver. Dette vilde jeg neppe faa 1 for til middelskoleeksamen. Jeg begriper ikke at jeg har tid

til at skrive et saa uforskammet langt ord som middelskoleeksamen.

La mig bare faa sagt at *solen er kommet*. Himlen er gjennemsiktig — — Men hysch . . . der kommer automobilen — — — og *der er banden!* Præcis kl. 6 — hurra!

«Mor, er skjørtet færdig? Tak skal du ha, mor.»

*

Jeg fortsætter min flyveskrift — —

Chaufføren skal ha kaffe. Jeg hører hans stemme runge paa kjøkkenet. Imens sitter forfører'n ved styreapparatet i den blanke automobil, straalende i morgensolens glans. Han indbilder sig han kjører — han er chauffør med liv og sjæl — — stakkar, jeg vil rigtig gi ham en hel plate av min reisechokolade til trøst, naar vi reiser. Rundt omkring staar den blaa bande i fuld oppakning. Finansministeren er nydelig med et blaat reiseslør viftende i vinden, Erik staar beskeden i bakgrunden. Jeg ser dem fra vinduet, de venter paa *mig* og chaufføren. Nu begynner de at rope Gyda, Gyda.

Nu kommer jeg! Farvel, Høinæs. Farvel mor og Veslebror — nu stapper jeg boken i ranselen — — nei, la mig bare først faa si at jeg er saa frygtelig glad.

ANDET KAPITEL

En saganat.

«Sagaheim hotel» kl. 5 eftm. 1000 m. over havet.

Vi kjørte frem gjennom skog og dale, hvor smaafuglen fløitet sin jublende tale — langs brusende elv, under hængende birke, — forbi mangt et hjem, mangen hvitkalket kirke. Vi saa og vi pekte. Vi snakket og lo og spiste chokolade. Vi var saa yrende, tindrende glade.

Av og til holdt vi rast og drak av en kilde. Vi hoppet av vognen og bar os som vilde. Vi sang saa det ljomte bortover veien — vi var jo alene i vildeste heien.

Umerkelig steg vi. Snart var vi oppe — og skuet fra vidden de blaanende toppe. Fjeldene! Se! Vi blev tause og stille — vi som før var saa muntre og vilde.

— — Dette skriver jeg efter en storartet middag paa «Sagaheim hotel». Jeg vil anbefale digtere at forsøke. Især var jordbærene og fløten inspirerende.

Ved reisens begyndelse var jeg livende ræd at chaufføren skulde kjøre hele banden i grøften. Han saa ikke paa styreapparatet, han saa bare paa Lisa, som sat paa sætet

like bak ham. Han syntes naturligvis at hun var den eneste *damen*.

Men holdt han slik paa at snu sig og smile og snakke, saa nei om vi kom levende til Sagaheimen — —

Jeg tror at Lisa frygtet for det samme. Hun begyndte pludselig at snakke om sine *døtre*. «Døtre?» spurte chaufføren med prik-kende runde øine. «Ja de to mørke er mine døtre,» sa Lisa og pekte paa mine sortlokkede veninder, Evelyn og Mary. «Jeg tar dem med paa en liten reise, mens min mand er utenlands.»

Dette hjalp.

Siden sat chaufføren meget roligere.

Paa et sted som frembød et særlig glimrende skue, stanset han automobilen og gav os et storartet geografisk overblik over Sagaheimen. Den nærmeste fjeldrækken er Sagaheimsfjeldene, de har forskjellige navn. Tydeligst at skue er Sagafjeld og Svimletoppen med en sneklat paa issen. Svimletoppen er 2000 m. over havet. Tænk at komme saa høit op i luften.

— — Vi kom altsaa spillevende til Sagaheim hotel — og vor finansminister sier at siden vi fik reisen saa enestaaende billig, har vi raad til at tilbringe dagen og natten paa

dette vidunderlige sted. Ellers skulde vi ha tat logis paa en beskeden bondegaard eller sæterstue.

Bare nu ikke vindingen gaar op i spindingen!

— Det er første gang jeg skal bo paa hotel. Jeg føler mig fuldstændig som en utlænding.

Vi er nu netop færdige med vor post — seks prospektkort og et brev er sendt sydover i dette øieblik. Brevet og to av kortene skal helt til London til Mister Harry, tre kort er til doktorfruen — og bare *ett* er til mor. Men jeg har skrevet saa tæt, saa tæt.

Vi kom til hotellet ved totiden, fik saavidt tid til at børste os og vaske hænder og fjæs før middag. Vi spiste ved table d'hôte, hvilket bare betyr at vi sat ved samme bord som de øvrige gjester i en stor, lys spisesal. Dette skulde vi helst ikke ha gjort — for Erik veltet en hel mugge med fløte utover duken og slog et vandglas istykker. Elise var rasende. Der kunde vi se! Han kom til at forstyrre og ødelægge *alt* sammen.

Stakkars fyr, han blev likesaa rød som jordbærvasen!

Det var heller ikke morsomt. Alle saa paa os, som hadde denne klodsete gutten — —

Men han er saa go' den gutten, naar han rødmer. Han er min ven, siden den dagen jeg opdaget ham. Jeg vil ta hans parti mot Elise. Elise er sommetider litt barnagtig.

Dette sier jeg hende ret frem, akkurat som hun sier ret frem at jeg er snusfornuftig. Vi er allikevel forfærdelig gode venner, Elise og jeg. Naar vi blander barnagtigheten og og snusfornuften sammen blir vi bestandig tilslut enige.

«Sagaheim hotel» den 13de juli.

Hvilken nat. Hvilken Saganat . . .

Elise faar visselig ret — han kommer visselig til at forstyrre os en smule.

Vi hadde valget mellem to ting. Enten maatte vi ta *ett* værelse med fire senger, eller to værelser med tilsammen 6 senger, 3 i hvert. Dette sidste vilde bli dobbelt saa dyrt og var desuten i høi grad upraktisk. Hvorfor skulde «det femte hjulet» flotte sig med tre senger alene, mens vi, de egentlige hjul, skulde ligge to og to sammen — og til og med betale dette arrangement med dobbelt pris?

Elise trodde vi var ruskende gale, som bare et øieblik kunde *tænke* paa en slik ordning.

«Nei,» sa vor finansminister. «Jeg tror

vi vælger dette ene værelset. Paa fottur gjælder det fremfor alt at være praktisk! Hør bare hvad vi skal gjøre. Vi damene gaar ind *først* og piller os tilkøis. Naar vi er kommet vel under tepperne, snur vi os til væggen og roper *kom!* Akkurat som naar vi leker gjemsel. Naar Erik kommer ind, sover vi saa vi snorker. Erik kan ta sengen der nederst ved døren. Om morgenen gjør vi akkurat det samme, bare omvendt. Da staar *vi* op, mens Erik snorker. Naar *han* vaakner, er *vi* forsvundet. — — Kan nogen tænke sig en mere storartet ordning?»

«Glimrende,» sa vi.

Ingen spurte hvad *Erik* syntes om ordningen. Han var jo «det femte hjulet» — —

— Klokken ni begyndte vi at merke at vi hadde været tidlig oppe. Siden vi kom til hotellet hadde vi i virkeligheten ikke været stille et minut, mere end da vi sat tilbords. Vi streifet om i hotellets omegn, besaa blandt andet Sagaporten som laa omtrent en time ovenfor. Den bestod av to lodrette høie fjeldvægger, som dannet den mest majestætiske port ind til den verden vi nu skulde gjennomstreife med apostlenes hester. Naar vi stod midt i denne port, følte vi os som syv knappenaaler.

Men — la mig fortælle om denne nat, den første paa vor vidunderlige reise.

Det var altsaa blit aften. Vi var kommet paa vort værelse. Trætte, mætte — fuldstændig idiotisk glade. Vi lo av mathet og ingenting.

«Skynd dere nu, knisedokker,» sa Lisa. «Husk «det femte hjulet» venter.»

Vi kniste os omsider i seng. Naar vi gjorde os smale og ordnet os efter størrelse og facon var pladsen ikke værst. Mona Lisa som var størst, fik Mary som var mindst. Elise som var tyk, fik Evelyn som var tynd. Jeg som var næststørst, fik Beate som var næstmindst.

Da vi hadde fundet en stilling som sølvskær i fløielsetui med alle ansigtene mot væggen, gik Mona Lisa til vinduet, hun skulde varsko ridder Erik. Han skulde oppebie vort signal paa en bänk like utenfor.

«Erik, nu kan du komme!» sang Mona Lisas klokkerene stemme ut av det aapne vindu. Saa rullet hun gardinet ned og smuttet under teppet til Mary.

Vi kniste halvkvalt under tepperne, vi skulde jo snorke naar «det femte hjulet» kom . . .

Men ingen trin nærmet sig vor dør. Vi

ventet og lyttet Det gik sikkert et kvarter — —

«Uf den gutten,» sa Elise.

Jeg undskyldte ham saa godt jeg kunde. «Han kunde jo for eksempel snakke med nogen eller . . .»

«Ja bare vent, han kommer nok,» sa Lisa. «Han hørte jo jeg ropte. Han sat paa bænken og spikket paa en kjep.»

Mens hun snakket kikket hun igjen ut av vinduet. Da var Erik borte. Ja saa kom han vel snart — —

Endda et kvarter gik kjære, hvor blev gutten av?

«Somlekoppen, han skulde ha juling,» sa Elise. Men jeg tror at hun paa dette tidspunkt snakket halvveis i søvne. Ialfald blev det straks efter betænkelig stille i det store, halvmørke hotelværelse. Alle sov uten to. Det var mig og Mona Lisa.

Vi førte en hviskende samtale omtrent som saa:

«Sover du, Gyda?»

«Nei».

«Kan du skjønne hvad det blir av gutten? Nu er det en halv time siden jeg bad ham komme?»

«Skal jeg rope?»

«Det gaar ikke an . . . det vækker opsigst. De fleste er vist gaat til ro.»

Vi kikket ut i sommerkvelden. Intet liv rørte sig paa denne siden av hotellet. Ingen lyd var at høre . . . uten et slags skrik av en fugl langt borte i heien. Kanske en rype . . .? Det var endnu lyst, men det laa slør over fjeldene. Ialverden, hvorfor kom ikke Erik?

«Dette er vist det dummeste jeg har gjort,» sa Lisa. «Gutten skulde naturligvis lagt sig før os.» Pludselig begyndte hun at klæ paa sig i rivende fart. «Jeg maa ut og faa fat paa ham! Det er jo snart *nat*, og gutten er ikke kommet.»

«Jeg blir med,» hvisket jeg.

Vi klædte os lydløst paa og gik lydløst ut . . . listet os gjennem en lang korridor med mange dører, ned trappen og ut. Først var intet menneske at se. Vi flagret som flaggermus rundt husene og nedgjennem haveanlægget.

Pludselig støtte vi paa flere av hotellets gjester, som sat ved smaa bord og koset sig.

«Har damerne mistet noget?» spurte en herre.

«Nei — jo. Vi leter efter en gut.»

«Han som veltet fløten?»

«Ja, har De set ham?»

«Nei.»

Jo, en dame hadde set «den gutten som veltet fløten», sitte paa en bænk like ved huset for omtrent en time siden . . .

Vi forklarte hvem Erik var, hvem *vi* var og hvor vi skulde hen.

Det blev helt livlig i hotellet. Det blev betragtet som et eventyr. Istedendfor at gaa til ro hjalp gjestene os at lete og at spørre. Nogen lette i hotellet, andre gik paa streiftog i omegnen. De fleste lo. Det skulde vel ikke være nogen sak at finde «den gutten som veltet fløten» — —

En saa stor gut kunde da vel ikke bli borte, naar han var set for en time siden.

Men Lisa gik hvileløs omkring. Hun var saa ræd. Det var jo en brusende elv og et tjern i nærheten — —

Klokken blev 12, det var frygtelig uhyggelig.

Endelig fandt nogen snille damer paa at vi skulde drikke te i peisestuen, mens vi ventet. De hadde et litet spritapparat, som de satte i peisen. De bød os deilig kjæks og var saa makeløse. Jeg tænkte paa mor. Om hun visste at vi sat lys vaakne og drak the midt paa natten — vi som hadde været oppe kl. 5!

Vi ventet længe . . . klokken blev 1. Da kom gjestene tilbake. De hadde gjennomstreifet heien — søkt langs elven og tjernet. Men ingen hadde fundet gutten som vellet fløten.

De muntre damer og herrer holdt allikevel dampen oppe. De trøstet Lisa med at snart vilde Erik komme spaserende hel og holden ganske av sig selv. Han maatte paa en eller anden maate være kommet paa vildstraa — og være faldt i søvn — —. Dette var den eneste løsning paa gaaden.

En herre spurte om ikke Erik var en vilter krabat? Om han ikke før hadde vist lyst til eventyr — —?

«Nei — stakkar» — sa Lisa. «Han er igrunnen med paa denne reisen som «det femte hjulet» — —»

Da steg munterheten. Den som var «det femte hjulet», hadde lov til at trille hvorhen han vilde — —

Pludselig gikk det et lys op for en av damerne. Iaften ved 9—10-tiden hadde det kjørt nogen lystige, syngende fyrer forbi hotellet. Kunde det ikke tænkes at disse hadde narret Erik til at «sitte paa» et stykke? De hadde kjørt veien som førte indover Sagaheimen.

Jo, dette kunde tænkes. I saa tilfælde hadde jo «det femte hjulet» trillet den rigtige vei.

Det saa ut som gjestenes muntre tone trøstet Mona Lisa. Hun lot sig overtale til at gaa og lægge sig og prøve at faa sove et par timer — til solen randt. Da skulde de igjen gaa mandsterke ut i heien.

Men da vi kom ind paa vort værelse, hvor de andre sov trygt og rolig, sank Lisa paa knæ ved Eriks tomme seng. Saa kastet hun sig paaklædt ved siden av Mary. Ingen av os hadde tanke for — eller hjerte til at benytte den ledige sengen, jeg rev av mig og vrikket mig en plads ved siden av Beate, jeg tror ikke jeg rak at tænke en tanke mere.

— — Jeg vaaknet ved at nogen bombarderte mig med puter i hode. Det var mine fire veninder, som stod fuldt paaklædt og lo fordi jeg sov som en kampesten.

«Hvormange er klokken?» spurte jeg fortumlet.

«Den er sikkert 10. Baade Lisa og Erik er væk.»

Nu husket jeg *alt*.

«Har de fundet Erik?» spurte jeg.

Da lo de allesammen — — nei hør hvor hun snakker isøvne!

Jeg hadde min største møie med at faa

dem til at tro at Erik slet ikke hadde været iseng — at vi hadde lett efter ham til langt paa nat — at Lisa nu var ute for at lete paany . . .

»Se paa den sengen!» sa jeg og pekte paa den sirlig opredte sengen ved døren — synes dere det ser ut som at Erik netop har forlatt den sengen?»

«Nei,» sa Beate — «Eriks seng ligner bestandig et jordskjælv.»

— — Vi ilte ned. Her fik de baade høre og se at jeg snakket sandt.

Et helt selskap av herrer og damer stod færdige til at dra ut og lete efter gutten, som til alles forundring og sorg endnu ikke var kommet tilbake. Klokken var 5.

Forfærdet hørte vi, at hvis de nu ikke fandt ham, skulde det soknes i tjernet.

Jeg kunde ikke andet end tænke paa et ordsprog som sier at «efter kniselaat kommer graat». Hvor hadde vi ikke kniset om kvelden . . .

«Hvad skal jeg gjøre, hvis vi ikke finder'n, hvisket Elise — «Jeg som bestandig var saa sint paa'n!»

Aldrig kommer jeg til at glemme denne morgen paa «Sagaheim hotel».

20—25 mennesker var samlet paa den

store flate pladsen bakenfor hotellet. En frisk vind blæste i vore klær, solen skinte over heien og fjeldene.

Det var ikke mindre end 16 damer og herrer som skulde gaa ut i forskjellige retninger. De hadde niste med, baade til sig selv og til gutten, som nok vilde være sulten naar de fandt ham.

Lisa blev negtet at slaa følge, hun trængte hvile. Alle kunde se at hun ikke hadde hat blund paa sine øine.

Foruten disse 16 skulde vor ven chaufføren sammen med en herre kjøre et stykke indover veien til Sagaheimen i automobil — for det tilfælde at Erik skulde være blit narret til at sitte paa med de lystige fyrene.

— Dette jeg nu skal fortælle, burde egentlig ha sin egen overskrift. Det burde hete «Et ubeskrivelig øieblik» — — for jeg vet at min blyant *ikke* slaar til!

Jeg faar begynde med at chaufføren gik til automobilstalden. Han hadde en stor nøkkel i haanden. Han laaste op og gik ind. Imens stod Lisa i samtale med den herre som skulde følge chaufføren. De andre 16 ropte farvel

Da hørtes et^{tes} slags brøl fra automobil-

stalden . . . Al tale forstummer, alles øine søker spørgende i samme retning — — —

I døren til automobilstalden staar chaufføren. Han kroker sig og ler — han vinker med armen — —

Før vi er kommet os av pletten kommer automobilen rullende ut av stalden — og i dens midterste rummeligste sæte ligger «det femte hjulet» og sover.

«Værsaago', her er'n! Aa mye faar jeg i finderløn?» brølte chaufføren.

Da jeg alt har sagt at dette øieblik var ubeskrivelig, vil jeg her sætte punktum.

Det er sandt — jeg maa allikevel fortælle, at da Erik vaaknet av 25 menneskers latter, lignet han en rødmende rose i morgenrøden.

— — —

Jeg roser mig av at være den eneste som har Eriks fortrolighet. Jeg tror at vi gjensidig vandt hinandens hjerte den gangen jeg opdaget ham. Jeg tror at naar en liker en anden, saa kommer ogsaa den anden til at like den ene.

Til mig alene gav han forklaringen til sin gaadefulde forsvinden. Til alle andre har han bare rødmet og git undvikende svar.

Jeg passet et øieblik da vi var alene.
Da spurte jeg ret og slet:

«Erik hvorfor la du dig til aa sove i automobilen?»

Han svarte ret og slet:

»Fordi jeg vilde ha eget værelse. Aassaa vilde jeg ikke *forstyrre*. Elise sier bestandig at jeg *forstyrrer*.»

Da denne forklaring kom ut blandt gjestene, sa de at Erik burde ha medalje for hensynsfuldhet.

Jeg mener fremdeles at gutten er dette som jeg ikke kan huske — —

— Hvordan han var kommet ind i den stængte stalden?

Tørre forklaringer er kjedelige. Men da jeg kan tænke mig at for eksempel Ulf og Helge, naar de faar høre denne historie, vil bombardere os med spørsmaal om hvorfor vi var saa «kjøtta domme» at vi ikke lette i automobilstalden, vil jeg — forat jeg ikke skal glemme noget — nedtegne chaufførens forklaring.

Chaufføren hadde sat automobilen ind kl. 7, men hadde ikke stængt stalden før kl. 10, da han gik bort til en bekjendt, som bor ved Sagaporten. Herfra kom han sent til-

bake til hotellet. Han visste ikke om Eriks forsvinden før om morgenen.

Stalden var altsaa blit stengt like efterat Erik var gaat tilsengs derinde — i eget værelse. Og manden med nøkkelen var ikke tilstede.

Ærede brødre Ulf og Helge — er ikke denne forklaring god nok?

Med hensyn til Lisas forhold til Erik efter denne affæren skal kun bemerkes at der ikke kom et bebreidende ord over hendes læber. Hun er en engel. —

Klokken 10 næste morgen.

Vi blev en nat til paa «Sagaheim hotel» — for at hvile ut efter saganattens sindsbevægelse. Jeg begynder at forstaa at herrer er dyrt.

Nu er alt hvad vi sparte ved at faa billig skyss, gaat ut i en vældig hotelregning!

Mens Lisa er nede og betaler, benytter jeg tiden til at rable litt i boken, før vi drar avsted. Jeg sitter i vindusposten, alle andre pladser er optat av rypesækker og flytende reiseeffekter. *Min* sæk er heldigvis færdig, jeg har ikke tid til at somle slik som de andre, fordi jeg har denne boken.

Sandelig ligger ikke ildtangen til Elise like ved haanden min! Jeg kunde ha den

største lyst til at puffe den ut av vinduet . . . skal jeg av vanvare? Den krøltangen er igrunden det eneste brændpunkt mellem Elise og mig. Hvad ialverden skal hun med krøller paa Svimletoppen? Jeg vet at hendes mor slet ikke liker den fæle tangen . . . *skal* jeg? Jeg behøver bare at snu litt paa boken, saa dumper den ned i forglemmelse i græsset under vinduet . . . aa nu ser Elise paa mig og tror at jeg bare er en snild, uskyldig skribent — nu speiler hun sit pene, vel-friserte hode med krøller i panden og stor drømmebaandssløife i nakken — — jeg puffer *aldrig* den krøltang ut.

Elise, Beate og Mary vimser omkring i tyrkerbukser og snakker om at bære skjørtene sine paa ryggen. Men bare vent til Lisa kommer! Hun kan ikke like damer over 12 aar *uten* skjørt. Ikke jeg heller. De skal ialfald vente til vi er kommet utenfor hotellets synskreds — ute paa synsvidden. Der kan de gaa som spetakler med skjørtene paa ryggen.

Vi har tilbragt en uforstyrret og rummelig nat. Erik har nemlig ligget paa værelse med en av hotellets herrer, jeg tror han syntes synd i ham fordi han var eneste hane i kurven. Vi fik derved 4 senger at dele os

paa, istedenfor 3. Enstemmig blev Lisa og jeg tildelt hver vor seng alene, fordi vi var de ældste og fordi vi havde været oppe og ranglet den foregaaende nat. Jeg synes at al denne hensynsfuldhet spaar godt for vor reise.

— Farvel, «Sagaheim hotel» med al din luksus! Herefter skal vi spise og sove paa slump — hvor det falder sig. Ellers gaar vi visselig fallit.

— — —

Vi er ankommet til en stor sten langt ute i Sagaheimen. Her skal vi holde vor første egentlige rast.

Neppe har vi kastet rypesækkene, saa roper banden — «skriv nu, Gyda — fortæl om dette sted, Gyda» — dermed hopper de selv omkring som nysgjerrige gjetebukker, mens *jeg* maa sætte mig til at rable norsk stil i vilden sky! Jeg angrer mig næsten! Hvis jeg ikke alt hadde rablet en hel masse, skulde jeg ha god lyst til at *kaste* hele boken — — Men alle er saa paafaldende hensynsfulde og likesom rædde for at forstyrre mig. — Jeg hører at jeg for eksempel nu skal være fritat for kokning og dækning, selvfølgelig maa jeg skrive.

Jeg vil først fortælle om stenen. Den er den største jeg har set, mindst tre meter høi

og fire meter i omfang, omtrent firkantet. Den gir det prægigste ly for sol og vind, ligger ganske alene paa en flat hei et stykke fra veien. Det ser ut som et fornuftig trolld har slynget den hit fra Sagafjeld, som nu høiner sig i vor nærhet.

Mary har bredt reisekartet ut i lyngen. Hun har fundet en liten sort prik, som hun paastaar skal være denne sten. Men Erik mener *nei*. Hvis den prikken paa kartet skal bety denne stenen, saa maatte prikken ha ligget paa nordsiden av Sagafjeld og ikke paa sydsiden, det kan han bevise ved hjælp av sit kompas. Men ingen gider høre paa slike indviklede speidergutberegninger — det maa igrunnen være trist at være eneste hane i kurven.

Jeg synes slet ikke det er umulig at denne stenen kan være avmerket som en prik paa kartet. Det er ialfald flere end os som har brukt den til hvilested. Dens ene glatte side er ganske oversaadd med indridsede bokstaver og navn — og paa midten staar et aandrikt rim:

Kom vandrer hit til denne sten,
her kan du hvile dine ben.

Ja tusen tak, nu har *jeg* — skribenten — sat mig i stenens skygge med min bok og

min blyant — mens de andre holder paa at lage middagsmat.

Der skal dækkes og kokes, vi skal ha «noget» i en boks.

«Fiskeboller?» spør skribenten.

«Nei, det motsatte,» er svaret.

Beroliget skriver jeg videre. Fiskeboller i boks er nemlig det motsatte av det bedste jeg vet.

Jeg ser med *ett* øie at Lisa neppe vilde faa maten færdig, hvis hun ikke hadde «det femte hjulet». Hvem anden har bygget skorsten og fundet brænde, hvem anden henter vand og passer varmen? Jeg synes ogsaa at merke at Elise nu viser litt mere overbærenhet med Eriks person — siden han bærer baade rypesækken og skjørtet hendes. Foruten dette har han sin egen sæk og vor fælles ven, en stor kaffekjel, paa ryggen. Jeg spør hvem av os damer vilde gaa over berg og dal med denne simple gjenstand paa nakken? Erik, min ven — jeg er stolt av dig! Du er — nei, jeg *kan* ikke komme paa hvad jeg mener! Det ligger mig paa læben — kjære hvad mener jeg? Jeg spaar ialfald at inden vi er paa Svimletoppen er «det femte hjulet» et kjælenavn.

Mine veninder kommer jeg ogsaa mere

og mere tilbunds i ved dette daglige og naturlige samvær. Hos dem alle finder jeg skjulte rosiner paa bunden.

Men nu maa jeg skynde mig — — Jeg kjender en duft! Baaret paa fjeldvindens lekende vinger streifer den min næse. Den kommer hverken fra blomst eller lyng. Den kommer fra ildstedet — fra boksen som indeholder det motsatte av det jeg ikke liker.

«Kom og spis!» roper banden. Den kjære blaa bande — — —

Jeg spør om nogen *kan* ha det deiligere end jeg? Om nogen utstilling i verden kan sammenlignes med *denne*?

En liten rykende ild, en duk i lyngen, Sagafjeld saa nær at vi kan se dets skjønne grønne solbelyste sætervolder! Over det hele Sagaheimens fjærlette luft — og hermetiske kjøtboller til middag.

Samme sted en time senere.

Mens banden pakker sammen og ser efter at vi intet har glemt, har jeg ridset to avskedslinjer paa stenen:

Nu har vi spist og hvilt i fred,
nu maa vi skynde os avsted.

Jeg kunde godt ha fundet litt mere bevingede ord, men jeg syntes det var bedst

at holde samme tone som min forgjænger. —

«Har ingen glempt no'?» roper Lisas lyse stemme.

«Glempt no'?» spør det likesaa lyst fra fjeldet.

«Nei, vi har ikke glempt no',» brøler banden.

«Glempt no'!» svarer fjeldet.

TREDJE KAPITEL.

Med tømmermandsblyant.

Lopperud 14de juli 1914.

Hvem skulde tro at det var andet end skjønne navn paa *Sagafjeld*? Hvem kunde ane at vi skulde træffe steder som heter *Muserud* og *Lopperud*? Men hvad betyr et navn efter alt hvad vi har oplevd?

Og tænk, paa *Lopperud* — her traf vi *Hans* og *Grete*.

Med vemod læser jeg det sidste jeg skrev før jeg slængte ranselen paa ryg ved *Saga*-stenen — — jeg synes det er saa frygtelig længe siden! Naar jeg tænker mig om var det jo igaar . . .

«Glempt no'!» sa ekko. Javist glemte vi

no'. Jeg — skribenten — glemte min blyant. Det smigrer mig at det har *regnet* over mig med bebreidelser — fra hele banden.

«Hvordan kunde du glemme det vigtigste du eier?»

«Hvorfor tok du ikke mindst *fire* reserveblyanter med?»

Jaja. Nu vet jeg da at de virkelig sætter overordentlig pris paa sin skribent.

— Det saa først stygt ut til at ogsaa denne dagen skulde gaat tilende uten skrivning. Her paa dette sted findes nemlig ikke hverken pen, blæk eller blyant. Hvad skal de med slikt paa Lopperud?

Jeg har forsøkt at skrive med en pinde dyppet i sterk kaffe, men dette vil jeg ikke anbefale digtere; det er opsplitende.

Siden jeg mistet blyanten har jeg skrevet i hodet til det nu ligner en stappende fuld kommode, hvor alt ligger hulter til bulter. Alt som hændte — om det ikke var mere end et myggestik paa Sagafjeld, saa skrev jeg det op i mit hode. Følgen er at jeg nu ikke vet hverken hvor jeg skal begynde eller hvor jeg skal slutte. Jeg fik nemlig blyant for 10 minutter siden — av en gjætergut som kom rækende forbi.

Det er rigtig en styg, gammel stub av en

tømmermandsblyant, flattrøkt, bred og dum. Endda betalte finansministeren 50 øre for den.

Men det har jo sin grund og sin historie.

Jeg klyper om tømmermandsblyanten som en klodsmajor som netop er begyndt paa skolen — og tænker med vemod paa min deilige slanke nye blyant som ligger alene og forlatt ved Sagastenen.

Men jeg maa skynde mig at rydde op i kommoden. Plukke ut det viktigste, kaste myggestikkene. Jeg vil begynde hvor jeg slap — det var altsaa ved Sagastenen.

Efter reiseruten skulde vi overnatte paa Sagasæter — en sæter paa sydsiden av Sagafjeld. God letvint vei helt frem til sæteren — dette stod med rene ord i reiseruten.

Vi spurte os frem, fandt veien og begyndte paa opstigningen. Klokken var da omtrent 5.

Fjeldveien var ganske riktig baade makelig og god, vi merket næsten ikke at vi *steg*. Vi vimset som en flok sauer opover det grønne fjeld — hit og dit, til høire og venstre, frem og tilbake. Det var nemlig ikke frit for bær paa fjeldets skraaning. Her stod jordbær, hist blaabær — høit oppe paa en skrænt hang svulmende bringebærklaser — og disse bærene var likesom mættet med al fjeldets herlighet, det var som at smake paa selve

Sagaheimen — ja paa selve Norge, naar vi tok dem i munden.

Et sted var det saa rødt av jordbær at vi visste ikke vor arme raad, vi syntes vi maatte gjemme nogen. Erik og Mary tok sine kopper frem av ranselen. Vi andre begyndte forsigtig at træ bærene paa straa. Men ved dette syn vaaknet finansministeren.

«Nei undskyld — dette har vi ikke raad til!»

Raad? til dette? Dette kostet jo netop ingenting — —

«Det koster *tid*,» sa finansministeren. «Skal vi gaa og plukke jordbær paa straa — naar kommer vi da paa Svimletoppen?»

Hun hadde ret — dette lignet bærturene da vi var smaa — med to stykker mat og melk paa en flaske — og «komme igjen om en time».

Men det kostet overmenneskelig kraft at gaa bærene forbi — — vips var en sau ute av veien.

«Luk øinene og bit tænderne sammen,» sa finansministeren.

Vi fik allikevel ingen riktig fart i os, før vi møtte en mand som kom ruslende nedover fjeldveien.

«Er det langt igjen til Sagasæter?» spurte Lisa.

«Nei — gaar du pent og ikke puster for-
 mye i bakken, saa raaker du fram før natta,»
 sa manden.

Du store verden — —

«Kan vi ta feil av veien?» spurte Lisa
 forskrækket.

«Aa — nei — — du gaar bare strake
 vegen til du kjem nord om «Stupet». Da
 skal du ta vegen til høger og gaa beint fram
 til du finder en veg til vinster. Den vegen
 gaar sørom fjellet — og naar du kjem *frampaa*
 — saa du kan sjaa dalen paa andre siden,
 da har du «Muserud» til vinster og «Saga-
 sæter» til høger.»

Du stolteste — — var dette den letvinte
 veien?

Lisa viste manden reiseruten.

«*Riktig*,» sa manden, «du har bare gaat
feil.»

Til vor skræk fik vi vite at vi var blit
 ført paa feil vei ved opstigningen. Denne
 veien var baade længer og vanskeligere end
 den som stod omtalt i reisehaandboken.

Men, sa manden, det var ikke farlig.
 Vi kom nok fram! Bare strake vegen til vi
 var godt og vel forbi «Stupet» — saa til
 høger, saa til vinster.

Ja — dette hørtes jo ikke saa farlig — —

Vi fortsatte trøstig veien. Men jeg saa at Lisa var *nervøs*. Ingen lurer mig paa nervøsiteten siden den gangen mor og doktorfruen var lærerinder.

«Hvad tror dere om *veiret?*» spurte Lisa.

Veiret ja — —. Der hadde kastet sig dyster skygge over fjeldet. Solen var gaat ned bak tykke, mørke skyer — ikke spor av rødmende solnedgang. Nu begyndte det at blæse — —

Lad os skynde os! Og vi spurtet iveri.

Vi skulde altsaa gaa ret frem til vi kom til et *stup*.

Ganske rigtig, vi kom til et sted hvor fjeldet stupte sig ret ned i en stenet avgrund med en liten fjeldbæk paa bunden. Her ved Stupet savnet jeg for første gang min blyant. Her fik jeg de første bebreidelser. Vi vilde nemlig skrevet vore navn paa en liten bro som hang over Stupet. I stedet maatte jeg fra dette øieblik kun skrive i hodet.

Vi gyste et minut ved avgrundens rand, saa avsted igjen. Ikke puste i bakken, hadde manden sagt.

Men straks ovenfor Stupet blev vi staaende som naglet til pletten, alle syv. Vi hadde hittil gaat likesom opefter en skogklædt aas. Nu fik vi pludselig se et stykke av store

aapne fjeldet. Hadde jeg ikke saa vond blyant, skulde jeg forsøkt at beskrive hvor oppløftet vi følte os. Men store stemninger passer ikke til tømmermandsblyant.

Veien som hadde ført os opover, blev nu betydelig smalere og bøide til venstre. Hvor var saa veien til *høire*?

Til høire gik bare en liten smal sti som en hyssing over den lyngbevokste fjeldvidden. Den saa ut som den kunde svigte naar som helst. Kunde det virkelig være denne elendige veien manden mente? Ja — vi kunde jo ikke gaa til venstre naar vor veiviser hadde sagt til høire! Først til høger — saa til vinster.

«Vi faar i Guds navn gaa denne veien,» sa Lisa. Men jeg saa at hendes kinder *brændte*. Vor kjære finansminister var frygtelig nervøs.

Hun smeiset paa apostlenes hester og drev dem frem uten mat og vand og hvile, vi opholdt livet med citronbonbons. Sandelig begyndte ikke dette at ligne *slit* og *elendighet* — —

«Bare vi ikke tar feil,» sa Beate, «og kommer til Muserud istedenfor til Sagasæter! Jeg er saa frygtelig ræd for mus.»

«Jeg skal være glad bare vi finder hus, jeg barn,» plumpet det ut av Lisa. I det samme visste vi at hun var *ræd*.

Uvilkaarlig klumpet vi os sammen om hende, saa nær vi kunde. Hun var jo vor fører, vor mor — vor kjære, eneste Mona Lisa.

Intet under at hun var nervøs — ved tanken paa ikke at finde hus. Intet under, sier jeg. Det var nemlig begyndt at falde tunge, tætte draaper. Og veien til vinster? Hvor var *den*?

Mon hvor langt vi skulde gaa, før vi kom «frampaa» — saa vi fik «sjaa dalen paa andre siden» — —? Mon dette var den rette veien?

Hvem tænkte ikke dette, mens vi travet tause og trætte bortover det uendelige, knudrete, stenete fjeldet?

Heldigvis for vore trætte ben var stien ikke *brat*. Helt fra Stupet gik den saa temmelig ret frem — men blev mere og mere svigtende og ubestemmelig.

Hvor var den veien som skulde føre *sør* om fjeldet?

— Folk møtte vi ikke. Bare det stille, store fjeldet. Jeg tænkte paa *mor*. Paa hendes formaninger om at være forsigtige — paa hendes omsorg fra morgen til kveld. Om hun saa os nu! Hastende bortover et øde fjeld klokken 9 om kvelden i storm og regn — uten aftensmat — uten begrep om hvor vi skulde tilbringe natten! Jeg tror neppe

hun vilde *le* om hun saa os. Skjønt vi saa latterlige ut — med skjørtene som regnkapper over rypesækkene. — Vi lignet 6 pukkelryggede tyrker.

Aldrig hadde jeg tænkt mig et fjeld saa drøit — saa uendelig! Alt hvad vi gik — saa monnet det ikke. Vi kom likesom ikke av flekken. Og Sagafjeld, som hadde set ut som et smørbrød nede fra Sagastenen!

Naar jeg snakker om smørbrød husker jeg noget som igrunnen maa regnes blandt myggestikkene — men jeg tar det med i boken allikevel. Fordi det angaar Erik, min hemmelige ven.

Vi var begyndt at snakke om *mat*. Aa *mat* istedenfor citronbonbons! Vi hadde ikke spist, bare *gaat* ustanselig siden kl. 6.

«Ja,» sa Lisa, «bare vi kunde slippe at *stanse* — vi har ikke tid! Jeg er saa spændt . . . paa denne veien til venstre . . .»

Ja vi haabet hvert øieblik at støte paa denne veien som gik sør om fjeldet. Men vi gik og vi gik. Ingen vei var at se. Vi gik i gaasegang — Erik i spidsen.

Pludselig begyndte gutten at springe som det gjaldt livet. Vi kunde ikke følge ham — han forsvandt i en sving langt borte.

Da vi naadde svingen — hvilket syn!

Mysost, pølse, brød! Et table d'hôte ute i regnet!

«Det femte hjulet» sat paa knæ ved en sten og skar brød av al livsens kraft.

Akkurat slik er Erik. Godhjertet, stilfærdig — opofrende. Uten et ord var han løpt foran med sin og Elises rypesæk for at dække bord for sin sultne bande. Selv smakte han ikke en bit, før alle vi tyrkerne hadde faat. Er han ikke dette som jeg aldrig kan huske?

Jeg kan gjerne graate naar jeg tænker paa hvor godt den maten smakte, den tykke, klossete maten til Erik — med vaat, klisset mysost paa. Men dette var altsaa myggestik paa Sagafjeld — mot alt som videre hændte — — det er saa forførdelig meget, jeg maa skynde mig.

Altsaa — oplivet av to stykker mat gik vi videre, speidende efter veien til «vinster», som skulde føre os sør om fjeldet.

Men vi fandt ikke anden vei end den usle, smale stien, som sommetider blev rent borte i myr og krat.

Vi gik og vi gik — — med regnet piskende over os i svære byger. Vi gik til vi skjønnte at det ikke nyttet at haabe længer. Det var ikke tvil mulig — vi var gaat vild paa Sagafjeld.

Endda fulgte vi stien. Den vesle svigtende stien var nu vor eneste trøst. En sti gjorde sig jo ikke selv! Den var opgaat av mennesker, altsaa førte den til mennesker.

Erik holdt os stadig a jour med klokken. Da den var 10 begyndte vi vildt at trøste hverandre.

«Pyt, endda to timer til midnat — —»

«Og mørkt blev det jo ikke . . .»

«Kunde gjerne være ute hele natten for den saks skyld!»

«Forskjel hvis det hadde været i august!»

«Eller om det hadde været vinter'n — —»

«Ja — tænk paa dem som gik paa fjeldet i snestorm! Da hjalp nok ikke denne lille stien da . . .»

Slik gik vi og trøstet hverandre.

Trøstet ja — for vi var ikke mange sild værdt, som *far* sier. Vi hadde just ingen svævende gang længer! Vi sprat ikke hit og dit som sauer — —

Vi holdt os til stien. Sjanglet og stompet og gik med ben som blylodder av myrvand og træthet.

Da — — jeg gyser naar jeg tænker paa det — holdt stien op. Den stanset ved en stenrøs. En stenrøs ja — som engang hadde været et hus. Der laa rester igjen av en mur.

En ruin altsaa. Vi var gaat i alle disse timer for at havne i en liten ruin ute paa øde fjeldet.

Den manden hadde været en deilig vei-viser. Mente han at vi skulde ha *overset* den smale veien vi hele tiden hadde fulgt — eller hadde han glemt den, eller visste han ikke om den?

Jeg har hørt at toppunktet av træthet — det er at sitte avklædt paa sin egen kjære seng og ønske at man *laa*. Men toppunktet av tristhet — det er en ruin.

Eller tror nogen at dette var myggestik paa Sagafjeld?

Ulykkelige, vaate til skindet satte vi os paa ruinen. Toppunktet av træthet var naadd, men sengen var en grushop under aapen himmel, uten det usleste tak til ly for stormen som sopte tunge, jagende uveirsskyer hen over fjeldet.

Var dette Sagafjeld som hadde smilt saa indbydende til os nogen timer før, nede ved Sagastenen?

Vildt — *rasende* saa det nu ut. Kjære Sagafjeld, det var ikke pent av dig.

Jeg har sagt at store stemninger passer ikke for tømmermandsblyant, derfor kan jeg heller ikke faa sagt hvor smaa og ulykkelige

vi følte os. Vild angst læste jeg i Mona Lisas øine.

Slit og elendighet, tænkte jeg — hvor sandt, hvor sandt — —

Jeg prøvde allikevel en idiotisk vits for at holde dampen oppe — jeg tror jeg sa Sønner av Norge, det ældgamle rike — men mine to sortlokkede veninder Evelyn og Mary visste *bedre*. De klynget sig om Mona Lisas liv — likesom for at beskytte hende.

Ikke vær ræd, mor — kjære mor!

Endda jeg hakket tænder, saa jeg at denne klyngen lignet «de tre gratier» hjemme paa pianoet, bare at disse hadde klær paa.

«Kjære barn,» sa den største gratien. «Jeg er saa fortvilet fordi jeg narret dere med paa denne rædsomme turen . . .»

Saa vidt var det altsaa kommet. Vor vidunderlige reise blev kaldt for «en rædsom tur» — og vi var endda ikke halvveis til Svimletoppen! — Jeg lyver ikke, naar jeg sier at vi var paa graaten.

«Hvor *skal* vi gaa hen?» sa Lisa.

I dette selvopgivende øieblik spurte en stemme: «Kunde vi ikke prøve at gaa sydover efter kompasset?»

Det var «det femte hjulet». Du store min — kompasset! Jeg husket hvad jeg for

spøk hadde sagt til Erik: «Tænk om vi gaar os vild oppe paa Synsvidden — hvad skal vi da gjøre uten dig?»

Min spøk var blit virkelighet. Vi var gaat vild endog før vi hadde faat syn av Synsvidden — —

Jeg har sagt at Erik er — — nei jeg *kan* ikke huske hvad jeg mener — men jeg vil bekjende at jeg til denne stund hadde betragtet hans kompas som et leketøi — og at hans egen person i denne stund, da vi sat ved ruinen i blæst og regn paa Sagafjeld, forekom mig som et barn, ikke stort større end Veslebror. Jeg tænkte at slaa hans forslag om «at gaa sydover efter kompasset» bort med en vits.

Men Mona Lisa kom mig i forkjøpet. Hendes ansigt lysnet.

«Dette var ikke dumt, Erik,» sa hun. «Vi glemmer jo *ganske* at vi har kompas! La os prøve at finde sydover!»

«Er dere trætte?» spurte hun med smil om mund.

«Nei,» løi hele banden. Hvem kunde si *ja*, naar Lisa var saa freidig?

«Jo, skøierne, jeg *vet* dere er trætte. Men sætter vi os til her i regnet, saa kommer vi til at fryse. La os prøve at gaa sydover efter

kompasset, som Erik sier — — vil dere? Orker dere?»

«Ja,» sa banden, og et vaatt fjæs under en klisvaat speiderhat *rødmet*.

Elise mukket noget om at det kompasset til Erik var bare no' skitt — og at han ikke forstod sig mere paa kompas end katta.

«Det er ikke skitt!» sa Erik. «Jeg har faat det av *far* jeg, mor!»

Vi indtok i hast et nyt smørbrødmaaltid — og et øieblik efter gjorde den blaa bande opbrud fra ruinen og drog til venstre indover fjeldet med kompas og fører i spidsen.

Erik, min ven — jeg har spaadd at «det femte hjulet» skal bli et kjælenavn. Men aldrig hadde jeg trodd du skulde bli vor fører en uveirsnat i storm og regn paa fjeldet. — Jeg syntes at planen lignet et halmstraa.

Lisa har betrodd mig at *hun* heller ikke hadde mindste tro hverken paa fører eller kompas, men at hun bare var glad at vi *bevæget* os — likegyldig i hvilken retning — om det var til høger eller til vinster — mot nord eller sør — bare vi ikke sat stille i blæsten i vore vaate klær.

Men Erik trodde at vi trodde paa ham. Det saa jeg av glimtet i hans øine.

Og Lisa *lot* som hun trodde paa ham.

«Gaar vi nu mot syd, Erik?» spurte hun.

«Ja,» sa Erik. «*Far* har lært mig.»

Mens vi nu i helt anden retning stolpet avsted over tuer og sten, begyndte Lisa at syngte den salmen: Velt alle dine veie og al din hjertesorg paa ham som har i eie den hele himlens borg . . .

Det klang saa trøstefuldt! Herefter naar jeg hører den salmen, kommer jeg altid til at leve op igjen denne sene uveirskveld paa Sagafjeld.

Mary og Evelyn blandet sine stemmer med sin mors. Jeg forstod at det ikke var første gang disse tre sang en salme sammen.

«Han som kan stormen binde og bryte bølgen blaa — han skal og veien finde, hvorpaa din fot kan gaa» — — passet ikke dette paa os. Vi som vandret om uten vei eller sti?

Omsider holdt regnet op. Isteden veltet en raa taake sig som røk over fjeldet.

Erik var hele tiden et stykke foran. Vi saa ham som en liten graa skygge langt borte i taaken. Jeg kunde ikke la være, jeg maatte minde om Gabriel Scott og «Gutten i Røiken».

Pludselig saa vi at gutten i røiken vinket og ropte noget. Hysch, hvad *sier* han?

«Her er vei!» roper det fra taaken.

Vei — —! Erik har fundet en vei.

Ja — gjennom en øde furumo med lave, forkrøblede trær fandt vi en vei.

At denne veien førte til folk — det skjønte vi av en hel del ferske prydelser som ofte findes i skogene, der hvor kjørene gaar. Vi hilste prydelserne med bankende hjerter — idet vi tænkte at hvor det er fæ, er det folk.

Kunde vi vel tvile paa at dette var veien hvorpaa vor fot kunde gaa? At den vilde føre os til hus — til mennesker? Hadde ikke Gud selv ledet os? Hadde ikke Gud selv tat Erik ved haanden, da han foreslog at gaa sydover efter kompasset?

Vi tok ikke feil; vi blev ikke skuffet. Da vi hadde gaat omtrent i ti minutter, saa vi noget som lignet et hus. Det var saa lavt, saa graat og saa litet at Beate var sikker paa det var «Muserud». Men om det saa skulde være Rotterud, saa betragtet vi huset som et slot. For nu orket vi ikke mere. Regnet strømmet igjen som en syndflod ned over os — vi var ikke andet end syv smaa vaate, trøtte mus.

Aa denne blyanten — jeg som har saa meget at skrive!

Da vi kom helt frem, saa vi at det egentlig var *to* huser som stod tæt sammen.

Det ene lignet et fjøs, det andet saa ut til at huse mennesker. Det hadde en lav dør og to bitte smaa vinduer.

Lisa banket paa døren.

Ikke en lyd hørtes fra huset.

Hun banket sterkere. Fremdeles intet svar. Da rørte Lisa ved dørklinken — vips var døren aapen.

De syv vaate mus smat forsigtig ind.

Er her folk?

Ikke en lyd.

Vi saa en peis med en gryte, et senge-
sted inde ved væggen. En dør stod aapen
til et rum indenfor.

«Er her folk?» spurte Lisa igjen.

«Nei,» sa en stemme fra en bred seng i
hjørnet av den lave, halvmørke stuen.

Den som ikke regnet sig til at være
«folk», var en liten lyshaaret, smaabustet jente,
som netop var vaaknet. Hun sat i den store
sengen og saa med frygtløse øine og smilende
fjæs paa denne bande av fremmede som plud-
selig stod om hendes seng midt paa natten.
Mere end *jeg* vilde gjort. Jeg var simpelthen
blit vetskræmt, om jeg hadde vaaknet og fundet
værelset fuldt av fremmede, stirrende men-
nesker. Uf. —

Men den lille piken paa Sagafjeld var

heller ingen almindelig person. Vi visste ikke ordet av, før hun var oppe av sengen og iført det merkværdigste lille skjørt som noget menneske paa jorden skulde ha set! Det bestod av mindst hundrede forskjellige lapper i alle regnbuens farver, det er synd og skam at det ikke er kommet i husflidsavdelingen paa hundredaarsutstillingen!

Det første vi spurte om, var om vi kunde faa lov til at tænde varme paa peisen og tørke os litt, vi var saa vaate?

Ja — den lille piken i sit merkværdige skjørt fandt ved frem fra skorstenen og nørte paa peisen, saa det knitret, imens slængte vi av os rypesækkene og spurte om hun da var ganske alene her i huset?

Nei — hun var ikke alene heller. Hun hadde en som hette Hans. Og mor hendes var bare ute og lette efter Dronninga — «det er kua vor det, skjønner du,» sa den lille piken. Hun taler et sprog som jeg desværre ikke klarer.

«Dronninga kjem inkje heim til kvelds. Ho gaar og rangler sør i Vestfjeldet. Saa sa mor mi, at eg og han Hans fik være aleine til ho kom tilbars. Han Hans er saa klein til aa gaa han, veit du.»

«Hvor er'n Hans henne da?» spurte vi

nysgjerrig, mens vi plukket av os de mest vaate klærne og fandt tørre strømper frem av rypesækkene.

«Han ligg i senga,» sa piken straalende og pekte ind i den lave, lille stuen.

Vi fandt saavidt et litet krøllet hode og et rundt kind ved siden av en kat i en krok av den brede sengen. Vi skjønnte godt at denne Hans maatte være for klein til at gaa i dette store fjeldet og lete efter Dronninga.

«Hvor er far din da?» spurte vi nærgaaende.

«Han far reiste ifjor — om St. Hanskvelden, han.»

«Naar kommer'n igjen da?» drev vi nysgjerrig paa.

«Han kjem aldrig igjen, han reiste til *Gud*,» sa den lille piken alvorlig.

Da blev vi for et øieblik stille — spurte bare stilfærdig hvad hun het.

«Grete Lopperud,» var det straalende svar.

«Lopperud?» Aa som vi lo, og som vi ertet Beate, som var saa ræd for at komme til Muserud!

«Muserud ligg paa nordsia av Sagasæter den,» sa Grete.

«Sagasæter?» skrek vi. «Hvor er Sagasæter?»

«Det er den store sætra hendes Kari Rønnau. Der er det støtt saa mange fine turistgjester som kjøper bær a vors.»

«Er det *langt* dit?» spurte vi spændt.

«Det er kje meir end en times gange.»

Saa var vi jo paa rigtig vei allikevel — — men ikke orket vi at gaa et skridt videre den kvelden — vi spurte om at faa lov til at være i denne morsomme lille stuen hos «Hans og Grete».

«Ja. Hvis dokker inkje syns det er for simpelt,» sa Grete.

Simpelt! Vi syntes vi var i et slot vi — med tak over hodet og varme paa peisen.

«Paa Sagasæter er det fint,» sa Grete. Hun stod i sit merkværdige skjørt og snakket villig væk, som vi skulde være kjendte fra gamle dage. Hun fortalte at til veka skulde det komme modig mange turistgjester til Sagasæter — da kunde hun sælge bær for flerfoldige kroner — «bare ikke han Hans var saa klein i beina.»

Stakkars vesle Hans paa Sagafjeld, han var bare 2 aar gammel.

«Du er altsaa barnepike for Hans, Grete?» spurte vi.

«Ja, eg kan si eg hev stelt'n fra han fik øier,» sa Grete.

«Hvor gammel er du da, Grete?» spurte vi og betragtet beundrende dette snusfornuftige lille menneske i det morsomme skjørtet.

«En maane og to dager over 8 aar.»

— Jeg skulde fortælle meget fortere, bare jeg ikke hadde denne vonde, klossete blyanten. Men slik omtrent faldt vor første indtrædelse paa Lopperudsæter.

Efter en halv times forløp holdt vi maaltid omkring peisen — og vi var ikke mere syv smaa vaate mus — slit og elendighet var glemt, vi var syv modige turistgjester paa vei til Svimletoppen. Vi hadde bare oplevd det samme som far og mor — vi kunde si — «husker du — — ja husker du — —»

— Saa kom spørsmålet — hvor skal vi ligge?

Sengen i kjøkkenet kunde til nød rumme to. Sengen i stuen kunde neppe ta mere end *én* — foruten Hans og Grete og — katten! Det blev altsaa *fire* som fik ta rypesækker og lægge sig paa gulvet. Var vi kanskje ikke turister?

Men omforladelse — vi hadde nok glemt en som vilde ha eget værelse.

«Frit for aa ligge i fjøset,» sa Erik pludselig.

«I fjøset — —? Men er du da aldeles en gris, Erik?» skrek Elise og Beate.

«Saa blir det bedre plads —,» kom det

stilt og kort. Men ingen kunde se at «det femte hjulet» rødmet — det var saa tusmørkt, bare nogen glør paa peisen.

«Ja, det er halm i fjøset, og Dronninga er borte,» sa Grete — likesom for at pynte paa saken.

«Halm!» sa Lisa og strøk paa dør. Vi efter. Javist var det halm i fjøset — en hel haug i et hjørne. «Denne bærer vi ind,» sa finansministeren. Og pludselig fik vi senger alle mand.

I et hjørne gjorde Lisa sig særlig flid. Hun laget en seng som til en prins — med et teppe og et haandklæ over halmen. Denne sengen var til Erik. «Jeg vil saa nødig du skal ligge i fjøset, Erik,» sa Lisa.

I det samme fik jeg en glimrende idé. Jeg hørte at Lisa gjerne vilde ha Erik *inde* — jeg visste at Erik gjerne vilde ha eget værelse — vi kunde forene begge dele, bare vi hadde en *snor*.

«Har du en klæssnor, Grete?» spurte jeg.

Ja, Grete fandt en snorstump inde i bænken under vinduet. Denne strakte jeg skraa over hjørnet foran sengen til Erik og hængte den fuld av halvvaate regnkappeskjorter. Neppe hadde jeg skjermbrettet færdig, før Erik smat indenfor, det saa ut som han var fornøiet.

«Godnat, Erik, tak for idag!»

«Ikke no' aa takke for,» brummet det bak forhænget.

«Jo, du har været gutten i røiken, du Erik,» sa Lisa.

Saa dalte vi ned paa mere og mindre stive halmleier, det var nemlig ikke mange tepper at flotte sig med! Paa mig og finansministeren, som altsaa er de ældste, faldt bare en avis til overdyne og underdyne. Men den som tror at vi ikke sov, han tar feil — og den som tror at noget forstyrret os, siden stedet hadde slikt stygt navn, han tar ogsaa feil. Det var ialfald ubetydelig.

Kjære, var vi ikke turister som skulde til Svimletoppen, vi kunde vel ikke bry os om et myggestik eller to paa Sagafjeld?

Trætte var vi, men ingen glemte sin aftenbøn — for Lisa læste høit «Fader vor» — og derefter bad hun Mary læse »Nu lukker sig mit øie». Aldrig har jeg forstaat den bønne saa godt! «Nu lukker sig mit øie, Gud Fader i det høie i varetægt mig tag, fra synd, fra sorg, fra fare, din engel mig bevare, som ledet har min fot idag.»

— Naturligvis blev gulvet litt haardt ut paa morgensiden. Jeg vaaknet og kjendte at jeg var *mør* baade her og der.

«Gyda, er du vaaken?» spurte en stemme.

«Ja det er *sikkert* jeg er,» sa jeg.

«Vet du, at Erik ikke er bak forhænget? Han har tat sengen sin og gaat sin vei.»

Den som snakket, var naturligvis den arme finansministeren, som aldrig fik ro.

Nu skulde hun igjen ut og lete efter Erik — —

Jeg tror at hvis jeg hadde ligget paa roser, hadde jeg git hele gutten en god dag — men da jeg altsaa laa paa slette gulvet paa en avis og en halmdot — saa stod jeg op. Aa — — det var rædselsfuldt!

«Er du øm?» spurte Lisa.

Tænk øm! Jeg følte mig som et mørt glaseple fuldt av støter og flekker — — jeg kunde ikke *gaa*, ikke *staa* . . . i et helt minut.

Men saa hinket jeg ut efter finansministeren.

Døren til huset var ikke til at stænge. Erik var derfor kommet ut uten larm, mens vi sov. Skulde han virkelig ha lagt sig i fjøset?

Ute laa Sagafjeld i solskin og smilte til os. Uveiret fra igaar var en saga blot.

Vi kom ikke længer end rundt hjørnet av fjøset — der laa synder'n! Sovende under den mest renvaskede aapne himmel — paa sin bunke halm, indsvøpt i sit teppe.

«Han har rigtignok fundet sig «eget værelse»,» sa finansministeren. «Luftig og høit under taket — —»

«Og en bløt seng,» sa jeg — «han faar ialfald ikke *træsmak* . . .»

Vi bestemte at la ham ligge, han sov som et fjeld. Vi stod og saa paa ham og snakket om ham:

«Merkelig til gut, han tør vist ikke *puste* i samme værelse som damer! Endda han laa bak et skjermbret . . .»

«Nei, eget værelse vil'n ha.»

«Han tænker ikke paa at vi maa ut og se efter 'n —»

«Midt paa natten —»

«— og tidlig om morgenen —»

«Isch — —»

«Men det er allikevel merkelig — —»

«Hvilket —?»

«Jeg kan likesom ikke bli sint paa ham!»

«Nei, ikke jeg heller — —»

«Det er kanske ikke saa greit at være eneste hane . . .?»

«Nei — han er igrunden —»

«Ja ikke sandt? Han er — —»

«Han er igrunden *søt*,» sa Lisa.

«Ja — han er noget jeg ikke kan komme paa,» sa jeg.

Vi forlot fredsforstyrren, som vi altsaa var rasende sinte paa — og gik os en morgentur bortover fjeldet, vi trængte høilig at myke vore lemmer. For hvert skridt kjendte vi at vi blev «hele» igjen. — Og slik som vi frydet os over at være litt paa egen haand — uten banden! Vi som var de ældste. — — Det maa være deilig for maer at være klar av unger en gang imellem!

Tilslut *sprang* vi bortover tuer og mos, vi følte os som to vilde, svævende fugler paa Sagafjeld.

Og dette hadde Lisa kaldt for en rædsom tur — en *rædsom* tur!

Vi bestemte at la Grete vise os vei til Sagasæter, saasnt banden var skikkelig kommet paa fote igjen efter den mindre komfortable nat, vi bestemte ogsaa at gi Grete en god drikkeskilling for hendes gjestfrihet.

«Men du» — sa Lisa idet vi vendte næsen hjem igjen — «synes du egentlig vi kan forlate de to smaa ungerne, saalænge ikke deres mor er kommet tilbake?»

«Nei — det har du ret i, det kan vi ikke.»

Jamen — *mat!* Forfærdet husket vi at det var skralt med nisten, og at vi var paa et sted hvor de neppe hadde mat til sig selv — end si til syv sultne turister. Ikke en-

gang en draape melk — — siden kua var borte.

Dette var ikke myggestik. Vi kom nok til at maatte gjøre opbrud saa fort som mulig, vi.

Da vi kom tilbake til huset, saa vi et yndig billede. Paa dørhellen til den lille graa stuen sat to smaa barbente mennesker og skinte i solen. Det var Hans med sit krøllete hode og Grete i sit merkværdige skjørt. Ved siden sat katten og vasket sig.

«Dette skulde Mister Harry ha set,» sa Lisa — «det er et yndig maleri.»

Da vi kom nær til, saa vi at Hans og Grete holdt maaltid. Deres frokost bestod av brød med sirup og *vand*. Hans sat med et stort stykke sirupsmat i haanden og spiste med hele sit runde ansigt. Det sat sirup paa hans kulerunde næse og paa hver av hans røde kinder, ja helt op i panden og haaret. Med dette maleriske fjæs lo han til os.

Det sies saa ofte — hvor søt den ungen er! Men jeg vil si at Hans — han *var* virkelig søt! Vi nød ham der han sat. Men da vi desværre ikke kunde bli mætte av synet, spurte vi Grete om hun hadde litt mat at sælge os?

«Jeg har to brød og en kop serrop,» sa Grete.

To brød og en kop sirup — selv hadde vi et halvt brød, et stykke ost, litt kaffe og sukker. Det var alt.

«Grete,» sa Lisa, — «tror du vi kan faa kjøpt litt mat paa Sagasæter?»

Ja! Efter Gretes beskrivelse var Sagasæter et sted som fløt med melk og honning.

Med denne utsigt for øie slog vi rolig vor niste sammen med Gretes og lot banden faa frokost — paa en flat sten like utenfor huset.

Den som tror at brød med sirup — og kaffe uten fløte — var vondt — ham har jeg vondt av. Han kan aldrig ha været sulten, han kan aldrig ha prøvd noget, aldrig gaat sig skikkelig vild paa et fjeld for eksempel!

Mens vi spiste kom en diger bøling med kjør ranglende og rautende forbi os. Det var bølingen fra Sagasæter, som skulde til sætervoldene, «sør i Vestfjeldet». En sæterjente gik efter med en pisk.

Vi vet nu at Sagafjeld er stort. «Vestfjeldet» er bare en anden del av dette samme fjeld.

«Er kje mor di hemkommen, Grete?» spurte jenten.

«Nei, hverken mor eller Dronninga, me eier inkje mjølkdraapan,» sa Grete.

«Eg skal hauke oppi fjelle,» sa jenten og travet efter kjørene bortover sæterveien.

Grete fortalte at Dronninga pleide ha følge med bølingen fra Sagasæter hver morgen og hver kveld. Jenten pleide bare følge et stykke bortenfor Lopperud — saa spredte kjørene sig over fjeldet, som de selv vilde. Om kvelden blev de igjen hentet paa samme sted.

Men igaar kveld var altsaa bølingen kommet hjem uten Dronninga. I det fæle veir var Gretes mor gaat ut i fjeldet for at lete og var altsaa endda ikke kommet hjem. Vi syntes saa frygtelig synd i hende.

En stund efterat bølingen var gaat forbi, hørte vi sæterjenten hauke opover sæterveien omigjen og omigjen.

Ho-ho-o-o-o-o! Dronninga-a-a! «Andre-a-a-a!» Andrea, det er Gretes mor.

Vi lyttet spændt. Men vinden bar ikke det svakeste svar tilbake fra Vestfjeldet.

Da sæterjenten atter om en stund gik forbi paa hjemveien, spurte vi om hun trodde det kunde være hændt noget *farlig* med konen og Dronninga?

«Nei. Dei kjem nok att,» sa jenten.

Dette var tidlig idagmorges.

Efter frokosten, hvor vi fortærte rub og

stub av alt som kunde spises, fik jeg en forfærdelig lyst til at skrive i boken. Jeg hadde jo et frygtelig lager av stof. Men paa Lopperud fandtes, som jeg før har sagt, hverken pen, blæk eller blyant. Mit forsøk paa at skrive med kaffe blev utledd, og maatte som før sagt forkastes. Uf, at jeg skulde glemme blyanten min!

«Ja, det er ikke greit! Naar en blir professor, blir en *glemsk*,» ertet finansministeren.

Uf — nu kunde jeg hat en fuldkommen uforstyrret stund, mens de andre drog til Sagasæter efter mat! «Jeg tror jeg kaster hele boken jeg,» sa jeg.

Da reiste sig et ramaskrik fra banden.

«Du tør vove,» sa Lisa. «Vent bare til vi kommer tilbake fra Sagasæter, saa skal du sikkert faa blyant.»

Samtidig med at kjøpe mat skulde Lisa tinge hus til os for natten. Meningen var at gjøre opbrud fra Lopperud ut paa eftermiddagen. Inden den tid maatte Gretes mor sikkert være kommet. Stakkar — i over et halvt døgn hadde konen været i fjeldet og lett efter sin eneste ko — vi maatte riktig prøve at skaffe hende litt god fløtegrøt, naar hun kom hjem.

Vi hadde begyndt dagen tidlig. Klokken var ikke mer end 9 om morgenen, da 5 av

bandens medlemmer iførte sig sine nu tørre klær, som hadde hængt paa en snor i solen — og drog avsted med kurver og spand for at proviantere. De hadde bare at følge veien ret frem til Sagasæter, skulde ikke ta av hverken til høger eller til vinster!

De to som blev tilbake, var Evelyn og jeg. Vi skulde vaske kopper og ordne huset.

«Glem ikke blyanten!» skrek jeg efter de bortdragende.

«Nei!» svarte de fem stemmer.

Da banden var vel avgaarde, skulde vi begynde husstellet. Jeg gav Evelyn valget mellom at vaske kopper, feie gulver eller rede senger. «Hvad vil du helst?»

«Tak jeg kunde vel ikke helst faa lov til at passe *Hans*,» sa Evelyn.

Hvordan kunde jeg glemme at Evelyn elsker *smaabarn*? At hun er Veslebrors bedste veninde, som bærer ham, trækker ham, husker ham i timevis?

Selvfølgelig fik Evelyn lov til at være barnepike. Saa kunde jo isteden Grete hjelpe mig at vaske koppene — —

Jo tak san! Den fornuftige Grete løp ut og ind i sit merkværdige skjørt og hoppet taug mellom hver kop, hun.

Uten at rose mig selv kan jeg si at jeg

blev alene med hele greien. Jeg var ikke færdig før banden kom tilbake. De priste Sagasæter i høie toner, og fyldte Hans- og Gretestuen med fløte, melk, egg, smør, brød. «Har vi ikke været flinke?» spurte banden.

Jeg tænkte jeg skulde spurt om ikke *jeg* ogsaa hadde været flink — men det kunde være til en anden gang.

«Fik dere blyant?» spurte jeg isteden.

«Bly — —» sa fem forfærdede stemmer.

«— ant!» sa jeg og saa dem ind i deres brødefulde ansigter.

Ja. Jeg maa si de hadde grund til at maape paa hverandre! Fem stykker hadde tænkt kun paa egg, smør, fløte — fett — mat! Ikke *én* hadde husket skribentens sidste bøn.

«Jeg maa gaa tilbars,» sa Erik, rødmende som en top. Hadde jeg ikke holdt ham tilbage i beltet, var han løpt tilbake til Sagasæter med en eneste gang han, stakkar.

«Femti øre for en blyant!» skrek finansministeren — hun dumpet av skamfuldhet ret ned paa dørhellen.

Men jeg — jeg samlet glødende kul paa hendes hode. «Det kan hænde den bedste at være *glemsk*,» sa jeg — «selv en *professor*.»

I det samme kom tømmermandsblyanten. En gut med vadmelsbukse helt op under

armene kom ruslende forbi huset. Han lignet præcis denne vesle, brede, klossete blyantstumpen.

«Har du en blyant paa dig du?» spurte finansministeren.

«Aa jau, men han er kje rar,» sa gutten.

Nei, jeg skulde mene — — han er kje rar! den er ialfald en prøvelse for en skribent! Men gutten fik altsaa 50 øre for den — og jeg begyndte altsaa øieblikkelig at skrive. Jeg satte mig paa en knaus bak huset, der sitter jeg endnu. Jeg tror jeg har skrevet i to timer; men ak, nu er jeg ogsaa færdig med at rydde i kommoden, jeg tror ikke jeg har glemt noget.

Nu vil jeg ta mig fri og bestige en lyngbevokset *nut* som ligger og frister ret foran mig. Grete sier den heter Klokkenuten, fordi den er ganske besat med klokkelyng. Den er ikke høi. Det er en passe bergbestigning før middag.

De andre vimser rundt og finder jordbær. Gretes mor er endda ikke kommet.

Samme dag kl. 4 efterm.

Vi begynder at vente forfærdelig paa konen og Dronningen. Vi forsøker at holde fløtegrøten varm. Den var deilig. Toilette har vi

holdt ved fossen som bruser bak Klokkenuten, vi ser fine ut nu.

Men hvad skal vi gjøre, hvis konen ikke kommer før langt paa kveld? Vi synes ikke, vi kan forlate Hans og Grete; men vi kan heller ikke komme saa forfærdelig sent til Sagasæter. Heller ikke synes vi vi kan ligge paa aviser en nat til.

Vi gaar og speider efter en kone og en brunflekket Dronning med store brede horn.

Kl. 5.

Fremdeles ingen kone kommet. Grete trøster sig med at hendes mor og Dronninga kommer med bølingen ved 7-tiden.

Kl. 6.

Nu gik netop sæterjenten forbi for at hente bølingen. Nu kommer det an paa — —

Kl. 9 om kvelden.

Jeg vil bare rable nogen ord. Jeg vil bare fortælle at det blev en stor skuffelse, da bølingen kom.

Vi stod samlet foran huset, Grete paa trappen med Hans paa armen, alle speidende i samme retning mot Vestfjeldet . . . Nærmere og nærmere hørtes rautingen. Nærmere og nærmere kom det spraglede, brune, sortflekke

følge. Eftersom følget naadde høiden av veien, saa vi horn og haler og rygger tegne sig mot den lyse, skinnende aftenhimmel. Tilslut saa vi sæterjenten med piskan — men saa intet mere. Ingen kone, ingen Gretes mor var med i dette følge, som nu søkte hjem fra sin vandring i fjeldet.

Stille og stum stod Grete og stirret. Saa gav hun pludselig Hans til Evelyn og la paa sprang opover veien. Hun vilde op i fjeldet og rope paa sin mor. Men Lisa og jeg satte efter hende og snakket for hende — og sæterjenten lovte at saasnart hun kom hjem, skulde hun sende to mand avsted for at lete.

Nu sitter Grete og graater paa dørhellen — og vi har ingen tanke mere paa at gaa til Sagasæter, vi vil være hos Grete og hendes bror. Evelyn har baaret paa Hans til han sovnet.

De to mand er nu paa veien opover.

Vi har ikke lyst til at lægge os; vi er altfor urolige og spændte. Noget maa jo være hændt, siden konen blir saa frygtelig længe fra to smaa unger — —

Næste morgen.

Hvor godt jeg kan forstaa at jeg er et halvt aar ældre end Elise og et helt aar ældre

end Evelyn. Jeg forstaar det især om natten. Da sover mine veninder, mens jeg og Mona Lisa oplever noget. Slik var det inat ogsaa.

Vi var ikke det mindste trætte, Lisa og jeg, da vi omsider hadde faat banden bragt tilkøis. Vi satte os til at hviske paa stenen utenfor huset. Indenfor sov alle vore barn saa nær som en — Erik laa naturligvis utenfor i eget værelse. Denne gang maatte vi gi gutten medhold, det gik godt an at ligge ute denne lyse, varme julinat.

Vi sat og hvasket om det lille eventyr som hadde stoppet os paa vor vei. Tro naar vi igjen kunde fortsætte reiseruten? Svimle-toppen var likesom blit saa fjern; vi snakket bare om denne fremmede konen som vi nu hadde ventet paa en hel lang dag — og nu natten med. Klokken gik til tolv — —

Nu som vi var alene, kunde vi snakke frit ut om hvad vi tænkte. Bare ikke konen hadde brukket benet — eller var blit syk — siden hun ikke kom hjem! Naar hun skjønnte at hun ikke fandt koen i løpet av dagen, saa maatte hun da komme tilbake for at faa folk med sig til at søke paany? Tænk om hun laa hjelpeløs i fjeldet etsteds. — — Og tænk hvor sulten hun maatte være! Grete sier hun

hadde bare nogen faa stykker brød med sig, da hun gik.

Slik hvisket vi paa stenen. Vi hvisket ogsaa om hvor skjøn natten var — men at vi just ikke skulde bli *fete* paa denne turen — vi som aldrig sov. — —

Idet vi reiste os for at gaa ind til halm-sengene vore, kastet vi et sidste blik opover fjeldveien. Netop i dette sidste blik saa vi paa høiden av veien tydelig tre skikkelser tegne sig mot den endnu lyse himmel over Vestfjeldet. Tydelig saa vi at den ene av skikkelserne hadde *skaut* og *skjørt*. Det var Gretes mor! Et sekund stod skikkelsen klart mot himmelen, saa dukket den ned og var næsten usynlig paa den smale, graa veien. Men vi hadde set nok! Vi hadde set Hans og Gretes mor staa klar og rank mot himlen; hun laa ikke hjelpeløs med brukket ben i fjeldet — nu kom hun frisk og hel hjem til barnene sine. I dette øieblik tænkte ingen av os paa Dronningen.

Først tænkte vi i vor glæde at løpe hende imøte — — nei, la os heller slænge kaffe-kjelen over — eller fløtegrøten — la det ryke av pipen, la det lyse fra peisen, naar hun kommer.

Med hænder som skalv av iver, fik vi

gjort varme — saa slog vi døren op og gikk ut paa dørhellen.

Der stod Andrea, Hans og Gretes mor, og de to mænd som var gaat ut for at hjælpe hende.

Vi saa en liten spinkel kone med et ungt, blekt ansigt — forrevet vadmelsskjørt efter vandringen i fjeldet — mørkt haar laa i krus under skautet.

«Gud signe dokker snille folk — som er hos bona mine,» sa Andrea og rakte os haanden. Hun hadde hørt av mændene at det var folk i hytten hendes.

Vi bød hende ind paa mat og hvile, men hun kom ikke længer end til døren. Der seg hun ned og begyndte at graate: «Snille folk, snille folk, ka skal eg gjera, eg hev miste kua mi!»

— Jeg vet ikke hvor sønderknust det menneske skulde være som ikke skulde la sig trøste av Lisa. Hun brukte heller ikke mange kunster for at faa lurt baade fløtegrøt og kaffe i den stakkars ulykkelige Andrea Lopperud. Imens fikk vi høre hvor det var blit av Dronninga, den gilde eneste kua hendes.

Den er død. Den ligger i en liten fjeldbæk paa bunden av en stenet avgrund, den samme avgrund som vi gyste over paa veien

hit. Vi forstaar av Andrea's fortælling, at Dronninga er gaat utfor Stupet samme nat som vi gik os vild. Men Andrea fandt den ikke før i kveld efterat solen var gaat ned. Da fandt hun den vakre kua si — død — med brukken hals og brukne lemmer og hodet ned i bækken. «Eg orkja inkje gaa heim, eg maatte sitte e stønd hos kua mi»

Hvordan den kan ha forvildet sig fra fjeldbeiterne i Vestfjeldet helt ned til Stupet er en gaade. «Ho gjekk nok mye aleine, for ho var stolt Dronninga mi,» sa Andrea. «Men aldri hadde eg trudd eg skulde miste den gilde kua mi utfor det stygge Stupet. — — Ho var det einaste me hadde! To hundrede og syv ti kroner! Som eg hev sliti og betalt siden mand min døde — det mangler bare ti kroner . . .» Dette sidste blev borte i graat.

Stakkars Hans og Gretes mor, stakkars Hans og Grete som skulde miste det einaste de hadde utfor Stupet paa Sagafjeld.

*

Det sidste jeg *saa* før jeg sovnet paa halmsengen min inat, var en brunflekkt ko med store, brede horn. Den laa næsegrus i en bæk paa bunden av en svimlende avgrund.

Men det sidste jeg hørte, var finansministerens sølvklare stemme som sa: «Graat ikke, Andrea! To hundrede og syvti kroner skal jeg prøve at skaffe dig.»

Dette var ingen drøm. Jeg har netop hat en hemmelig samtale med finansministeren. Hun betrodde mig at hun var ganske forfærdet. «Tænk, jeg lovte inat at jeg skulde skaffe Andrea to hundrede og syvti kroner! Jeg som ikke eier kongens mynt utenom vor fælles knapt tilmaalte reisekasse! Skulde man ikke tro at jeg var gal?»

«Jo,» sa jeg, «du er virkelig en flot finansminister! Du sa forresten ikke *ubetinget* at du skulde skaffe to hundrede og syvti kroner — — du sa bare at du skulde *prøve*.»

«Det forbedrer ikke saken det mindste. Det er et løfte til en fattig kone som *maa* holdes. Jeg begriper ikke hvad jeg tænkte paa — — jeg syntes bare inat, at naar en stor sorg kunde totalt utslettes ved hjelp av penger, saa var det min pligt at utslette den! Men to hundrede og syvti kroner! Da jeg vaaknet idag, svimlet det for mig — — Jeg skrev til Mister Harry fra «Sagaheim hotel» at vi reiste saa urimelig billig — — og nu — nu maa jeg altsaa be ham om to hundrede og syvti kroner kontant — til at kjøpe

en ko til en kone paa Sagafjeld — — han kommer til at tro jeg er blit gal!»

«Ja,» sa jeg, «han kommer til at styrte hjem direkte fra London.»

«Nei — alvorlig talt,» slog Mona Lisa om — «synes du ikke det er en styrelse i dette at vi skulde komme hit til denne lille stuen paa fjeldet netop som dette hændte? Min tanke er at foreslaa en indsamling blandt gjestene paa Sagasæter. Men du kan skjønne det er galskap at tænke at faa samlet saameget som to hundrede og syvti kroner her oppe i fjeldet! De fleste reiser vist paa samme maate som vi — billig, billig. Ingen har stort tilovers til uberegnede utgifter. Desuten saa det ut til at være tyndt med gjester paa Sagasæter for tiden . . . jeg saa bare nogen gamle lærerinder, jeg,» sa finansministeren mismodig.

Da mindte jeg hende paa hvad Grete hadde sagt, at til «veka kom det modig mange turistgjester» til Sagasæter — hørtes ikke dette som et haab?

Jovist var dette et haab — — men — to hundrede og syvti kroner! «Der maa mindst komme hundrede gjester,» sa finansministeren hovedrystende.

Hvem skulde tænke at vi skulde komme i bundløs gjæld til dette sted, hvor vi har ligget paa aviser og spist brød med sirup?

FJERDE KAPITEL.

Paa Sagasæter.

Sagasæter lørdag aften, 1500 m. o. havet.

Endelig er jeg kommet til denne meget omtalte Sagasæter. I eftermiddag kl. 4 forlot vi Hans- og Gretestuen. Ved afskeden sa Lisa: «Du skal snart høre fra mig, Andrea — jeg har ikke glemt hvad jeg lofte dig!»

Da graat Andrea og sa: «Du maa være sendt av Vorherre, du,» sa hun.

Akkurat det samme sa mor paa Lisas bryllupsdag. «Hun maa være sendt av Vorherre, hun,» sa mor.

Maa ikke dette bety noget?

Det vidunderligste ved Sagasæter er at her har vi fjeldene saa nær ind paa livet. Det er likesom bare en liten spasertur op til sneen paa Svimletoppen. I virkeligheten er det en spasertur paa 12 timer.

— Det første jeg maa skynde mig at fortælle, er at jeg skriver ikke mere med tømmer-

mandsblyant. Jeg har faat en lang, deilig blyant av en dame som heter frøken Nikkelsen; jeg tror, hun er en av lærerinderne. Hun forbarmet sig over mig, da hun hørte at jeg spurte vertinden om det var en blyant at faa kjøpt.

Farvel, du dyre, men ikke dyrebare tømmermandsblyant! Mon jeg skulde gjemme dig til et minde?

Sagasæter bestaar av ikke mindre end tre huser; det ene er en langagtig, lav bygning, den anden er en høi, gammel rønne paa to etager og kvist, den tredje er en ny, fin, lysmalt bjelkebygning. Her er salonen, spisesalen og peisestuen — alle store, vakre værelser med aaklær og utskaarne hylder. De andre husene indeholder soveværelserne og kjøkkenet.

Vertinden paa Sagasæter er en tyk, hyggelig kone; hun ser ut som godheten selv, det er vist ingen anden hake ved hende end de tre tykke tvehakene hendes.

Det første vi spurte hende om, var om det var *overfyldt*?

Overfyldt — nei, det var nok det motsatte av *overfyldt*! Vi kunde gjerne faa et værelse *hver* for den saks skyld. Men til uken hadde det meldt sig en frue med barn

og tjenere, 8 trondhjemsdamer og et selskap som skulde til Svimletoppen.

Lisa og jeg vekslet blikke.

Ved kveldsbordet stiftet vi bekjendtskap med de nuværende gjester, nul herrer og otte damer foruten frøken Nikkelsen. Alle er elskværdige og hyggelige. De snakket med beklagelse om Andrea Lopperud som hadde mistet den eneste koen sin. Lisa benyttet anledningen og nævnte forsiktig at hun tænkte paa «en liten innsamling».

«Ja — en liten innsamling; det kunde da bli en liten opmuntring ialfald,» sa damerne.

— Paa dette punkt staar vi nu.

Banden gaar sorgløs omkring og fryder sig over at det er saa flot om plads. De stakkars uvidende barn — de aner ikke at det vilde være en lykke om alle husene hadde været fylt til trængsel.

Vi fik os forresten en god latter, Lisa og jeg, da nattepladsen skulde bestemmes. Vi damerne kunde faa to sammenhengende værelser, det ene med fire, det andet med to senger.

«Men den vesle kavalleren deres,» sa Kari, «han kunde jeg lægge paa ungkarls-værelset — hvis han ikke er ræd for aa ligge alene.»

Vi forsikret i munden paa hverandre at vor kavaller vilde blive henrykt over at faa noget saa idyllisk som et ungarlsværelse. — Inat skal vi altsaa slippe at tænke paa hvor «det femte hjulet» ligger henne.

— Det er ubeskrivelig deilig paa Sagsæter. Gjetene hopper paa sætervolden. Gid mor var her!

Søndag morgen kl. 7.

Nu netop vaaknet jeg, men husket ikke hvor jeg var, før jeg saa Svimletoppen med sin hvite kalot staa og hilse paa mig gjennem vinduet.

«Ding, ding! mæ—æ—æ,» sier det utenfor mit vindu; det er gjetene som vimser like forbi, fulgt av en gut med buksesæler i kors over sin rene skjorte. Om jeg ikke *visste*, det var søndag, kunde jeg se det paa denne blændende hvite skjorten som skinner i solen. Den skinner som sneen paa Svimletoppen. Hvis jeg var maler, vilde jeg staa op og male den gutten med den hvite skjorten — og de sorte og hvite gjetene mot den grønne sætervolden. Men *solskinnet* — mon jeg kunde male solskinnet?

Jeg sitter altsaa i sengen min og skriver. Jeg hadde boken og den deilige nye blyanten

under hodeputen, ikke fordi nogen nogensinde har forsøkt at kikke; men fordi jeg vilde ha den for haanden om jeg skulde vaakne tidlig.

Jeg blir mere og mere glad i boken — og jeg er saa glad, fordi jeg vaaknet tidlig — for nu har jeg igjen en hel masse «at føre til protokols», som far sier.

Det er godt at banden sover, jeg hører ikke *en lyd* fra sideværelset. Der ligger Elise, Beate, Evelyn, Mary — og her — i sengen ved det andet vindu, sover finansministeren som en sten.

Jeg forstaar godt hvorfor hun placerte sig selv og mig i samme værelse igaarftes. Det var for at vi uforstyrret kunde snakke om dette som ligger os paa hjerte — de to hundrede og syvti.

Vi tok en bestemmelse som vi blev enige om at vi skulde «sove paa». Hvis vi var av samme mening naar vi vaaknet om morgenen, skulde vi dure iveri med dette som vi i fælleskap klækket ut igaarftes.

Lisa har nemlig lagt merke til at ofte naar hun synes noget er udmerket om kvelden, synes hun det er skrækkelig om morgenen.

Men nu er altsaa *jeg* lys vaaken — og jeg er fuldstændig av samme mening som igaarftes.

Bestemmelsen er at vi vil holde en aftenunderholdning «til indtægt for en fattig kone som har mistet sin eneste ko utfor Stupet paa Sagafjeld».

Dette skal vi slaa op paa en plakat i spisesalen.

Ideen er Mona Lisas. Hun synes nemlig det er saa gruelig leit at overfalde vild fremmede mennesker med bøn om penger i samme øieblik de sætter foten ind av døren. En aftenunderholdning derimot er noget ganske andet.

«Hvad slags underholdning har du tænkt?»
hvasket jeg.

«Selvfølgelig — *koncert!* Det er jo piano i salonen.»

Du stolteste antimakassa! Dette var glimrende! Jeg foreslog en entré av mindst 10 kroner.

«Entréen er frivillig — — vil nogen gi 50 kroner, kan han gjerne faa lov — jeg har spilt ind penge til fattige før jeg,» sa finansministeren og kastet med nakken.

Nu skjønnte jeg hun var blit modig. Kunstneren i hende var vaaknet. For Mona Lisa er en kunstner.

Begeistret bestemte jeg «Brylluppet paa Troidhaugen» og en masse andre stykker som Mona Lisa spiller.

Ved siden av pianospil skal vi ha sang og deklamation.

Evelyn og Mary skal *synge*, Elise, Beate og jeg skal *deklamere*.

I min begeistring foreslog jeg, for at sætte kronen paa underholdningen, et litet skuespil.

«Umulig. Vi eier jo ikke *klær*.»

«Jamen et tablaa?»

«Vil du at vi skal klæ os i *luft*?»

Jeg mindte om et tablaa, hvortil bare behøvedes to mennesker, et træ, et laken, et blaat teppe — og litt papir — det er det yndigste tablaa av verden, det heter «Barnet ved stranden» av Bjørnson. Jeg saa det paa en basar i julen.

«Hvorfra faar du *sjøen*?»

«Det blaa teppe er *sjøen*.»

«La os sove paa det altsammen,» sa Lisa pludselig.

Nu skal det bli rart at høre hvad hun synes, naar hun vaakner.

— Hun er enig med *mig*! Hun er likesaa modig som da hun sovnet! Hun begyndte straks at utspørre mig utførlig om tablaaet.

Jeg vil i al hemmelighet kikke efter noget som kan ligne et vand.

— Kjære bande, du sier saa ofte at det skal bli morsomt at læse den boken til Gyda — —

kjære bande, nu begynder jeg selv at tro at mit rabbel ikke skal bli indholdsløst.

Like efter middag.

Aa, jeg glæder mig til at skrive at nu har jeg faat vite hvad jeg mener! *Erik er opdaget*. Idag fik han offentlig ros ved middagsbordet av lærerinderne, «det femte hjulet» er nu *bare* et kjælenavn.

Hvad han egentlig har gjort, vet jeg ikke, men han er lærerindernes erklærte yndling. Jeg tror han gaar i det stille og gjør smaa høflighetstjenester — og rødmer naar han faar tak.

Men nu ved middagsbordet fik han altsaa offentlig ros, og det av selve frøken Nikkelsen. Han sat som eneste hane med ni lærerinder paa den ene siden og seks ledsagerinder paa den anden. Han gjorde ikke anden forstyrrelse end at han absolut var altfor høflig. Han vilde absolut ikke forsyne sig før alle vi damerne hadde faat — endda han sat i midten. Følgen var at alle fater maatte gaa en dobbelt vei.

Men ved desserten begyndte frøken Nikkelsen at snakke om hvor hyggelig det var at vi hadde en herre ved bordet — det hørtes rent som begyndelsen til en skaaltale!

«Ingen sak at gaa fottur, naar man har en slik liten gentleman med,» sa frøken Nikkelsen.

Erik rødmet som en blomst, men jeg — jeg formelig hoppet paa stolen. En liten gentleman! Dette var det ord som jeg aldrig kunde huske — *en liten gentleman* har jeg ment hele tiden.

Jeg er frygtelig glad i frøken Nikkelsen.

Søndag kl. 4.

Nu er aftenunderholdningen bestemt. Ikke alene banden, men ogsaa frøken Nikkelsen, vertinden og de andre damer er indviet. Vi maa nemlig holde prøver i salonen. Alle er begeistret, frøken Nikkelsen har laant os et stort, blaagrønt plæd, som passer udmerket til at være et tjern.

Mandag morgen.

Igaarftes orket jeg ikke at skrive et ord, jeg var ganske opfyldt av deklamation. Min egen og Beates.

Hellig Olav stod ved fjorden med sin hær, pinsefesten var forhaanden. . . .

Disse ord tror jeg aldrig mer jeg faar ut av hodet mit. — —

Inat drømte jeg at vi var oppe til middel-

skoleeksamen Ulf og jeg. En lærer paa Kongsberg spurte Ulf: «Hvad er et rektangel?» Til min forfærdelse reiste Ulf sig og sa: «Hellig Olav stod ved fjorden med sin hær. . .»

Denne deklamation er ikke min, den er Beates. Men da Beate ikke er sikker, maa jeg hjelpe hende. *Jeg* er heller ikke ganske sikker i Hellig Olav, vi har maattet digte et par sætninger paa egen haand for at faa det til at rime. Hvad skal vi gjøre, naar vi ikke har bøker? Jeg tror jeg hørte Beate halv hundrede ganger igaaraftes. — Selv skal jeg ha «Terje Viken», hvilket lille digt paa 43 vers jeg engang fik ros for av Saxe. — Heldigvis er Elise sikker i «Sæterjentens søndag» og «Gudmund Torsen Storebingen». — Mary og Evelyn skal synge nogen morsomme sanger av Margrethe Munthe, og tilslut den nydelige salmen «Nærmere dig, min Gud». De holdt prøve netop nu til akkompagnement av sin mor. Jeg saa tydelig at frøken Nikkelsen var *rørt* — saa yndig synger Evelyn og Mary.

Mandag eftm.

Fruen med barna er kommet. Hest har været nede og hentet dem ved stationen i dalen. De kom altsaa den vei vi *ikke* kom.

Det er fire barn, desuten barnepike og

barnefrøken. Den næst mindste av barna, en liten pike paa fire aar som lyder navnet Dokka, sitter alt paa Evelyns arm. — Jeg undres om vi ikke kan be om at faa laane Dokka til tablaet? Vi skulde ellers hat Grete Lopperud, men hun er næsten for stor til at være «barnet ved stranden».

Det eneste vanskelige ved tablaet er at faa laget et par vinger til Evelyn. Vi har ikke andet at lage av end noget hvitt indpakkingspapir. — Evelyn er nemlig enstemmig utnævnt til at være engelen som staar med utbredte armer og beskytter barnet.

Tablaet skal holdes under aapen himmel ved en gruppe grantrær i randen av sætervolden. Alt er færdig til prøven.

Foran trærne ligger et dypt tjern, det er frøken Nikkelsens blaagrønne plæd, kantet med lyng og sten og mose. Paa tjernet svømmer nogen hvite papirvandliljer som er fæstet til vandet med knappenaaler forat de i tilfælde *vind* ikke skal blaase bort.

I randen av dette farlige vand skal Dokka staa og fiske med en liten fiskestang.

Evelyn skal bare ha et hvitt laken om sin spæde skikkelse og noget blekrødt lampeflor fra hængelampen i salonen spundet let om sine mørke lokker.

Men skjult for alles blikke bak granene skal Mary synge «Herre, tag i din sterke haand barnet som leker ved stranden». Blir ikke dette vakkert?

Jeg vil si at om ingen i verden hadde mistet sin ko — om alle var rike som Krøsuser, vilde jeg ikke undvære denne morsomme, spændende aftenunderholdningen paa Sagasæter et tusen fem hundrede meter over havet. Derfor er jeg ikke paa langt nær saa snild som Lisa. Hun stræver *bare* for at hjelpe Andrea Lopperud. Hun gaar i stadig gru for at det skal bli saa altfor litet publikum. Dette vil vise sig imorgen, da ventes selskapet som skal paa Svimletoppen, og damerne fra Trondhjem.

Mon de kommer saa tidlig at vi kan holde forestillingen imorgen aften?

Tirsdag aften.

Ingen flere gjester kommet. Vi har tilbragt dagen i spænding. Kommer de ikke imorgen, ser det betænkelig ut. Vi skulde efter reiseplanen bare ha dovet os to dage paa Sagasæter, vi har ikke raad til at dovne os en uke — —

Onsdag form.

Hvor litet vi vet! Igaar visste vi ingenting — idag er vi omtrent fra os selv. Vi synger

og ler og omfavner hverandre skiftevis Mona Lisa og jeg. Vi er næsten gloende av iver.

Glæden begyndte med de 8 Trondhjemsdamer, derefter kom selskapet som skal til Svimletoppen — bestaaende av fire muntre herrer.

Men sammen med dette selskap ankom et brev til Kari Sagasæter. Det er dette som har gjort os henrykte indtil ustyrlighet.

Hør bare dette brev.

«Skytterforeningen «Blink» fra Frydsdalen, ca. 60 mand, kommer til Sagasæter onsdag aften den 20de juli antagelig ved 6-tiden. Aftensmat indtages paa Sagasæter, fløtegrøt ønskelig.

Ærbødigst

Fykerud.

Foreningens formand.»

60 mand!

Hvem forstaar ikke nu at vi omfavner hverandre?

«Bare de ikke skulde ha fløtegrøt, saa — —» sa vor vertinde og satte mindst fire tvehaker av betænkelighet. Javist blir det en diger grøt, men vi omfavnet hende og krystet hende saa flat som en tyk sæterkone kan bli og bad hende endelig stelle godt med skytter-

foreningen «Blink» — hun maatte endelig koke en fet grøt, saa baade Fykerud og foreningen kunde bli i godt humør.

Forresten — en skytterforening paa 60 mand fra Frydsdalen — hvem skulde være i godt humør, naar ikke *den*?

Kl. 3½ eftm.

De ankomne herrer ligner chaufføren fra «Sagaheim hotel». De snur sig og snakker bare til Lisa. Vi andre er *barn*.

Jeg tror at herrerne tror hun er vor søster. Jeg hørte de sa at de haabet at faa behagelig selskap til Svimletoppen.

Kl. 5.

Nei, de tror hun er vor lærerinde. Da dette ikke er løgn, lar vi dem tro hvad de vil. Lisa nævner ialfald nu intet om sine døtre, det gjælder at holde alle i godt humør.

Vi har nu *alt* færdig til aftenunderholdningen. Vi har gjort os saa pene vi kan, alle er iført den peneste av de to bluser som enhver av os har med paa reisen. Elise har frisert sig en time.

«Det femte hjulet» skal være kasserer og gaa rundt med speiderhatten. For øieblikket hjelper han at bære alleslags stoler, krakker

og bænker ut paa græsset utenfor salonen, her skal publikum sitte og lytte til Mona Lisas spil. Alle har læst plakaten i spisesalen om aftenunderholdningen til indtægt for en fattig kone som har mistet sin eneste ko utfor Stupet paa Sagafjeld — alle er likesom saa forventningsfulde i ansigtene — salonens vinduer staar aapne — — solen skinner over Sagasæter.

Jeg ser alt sammen oppe fra et kvistvindu i den ældste av bygningene.

Her paa Sagasæter, hvor fremmede mennesker ustanselig sværmer omkring, sitter jeg bestandig *indendørs* og skriver. Ingen aner derfor at jeg er skribent.

Det er et stort, lavt takkammer vi nu efter eget valg er flyttet ind i. (Jeg vet snart ikke hvor mange forskjellige værelser vi har bebodd siden vi reiste hjemmefra.)

Opholdet paa Sagasæter koster os 15 kroner og 75 øre døgnet, men hvis vi kunde nøie os med takkammeret, nu som saa mange gjester er kommet, skulde vi faa et avslag i prisen paa 25 øre pr. person. Finansministeren mottok med glæde dette avslag i disse vanskelige tider.

Sengene paa takkammeret er bare nogen lave baaser som er slaat fast langs de lave

vægger. Den som er kommet tilkøis i en baas, kan makelig ligge og tegne landskaper i taket. Utenfor er et stort loft. Der kan Erik faa eget værelse.

Det er en glimrende utsigt fra takkammeret. Tilhøire kan jeg se langt indover Synsvidden — til venstre et langt stykke av veien som fører ned i dalen — i bakgrunden Svimletoppen. Jeg begriper ikke hvorfor vi skal faa 25 øres avslag for slikt.

Undres hvad klokken er? Mon ikke skytterne kommer snart?

Apropos, har nogen hørt tale om lampefeber? Far har sagt at det er den feber som en skuespiller har, naar han skal frem for publikum — frem til lamperækken paa scenen. Undres om ikke *jeg* har en snev av denne feber? Den ligner isaafald eksamensfeber.

Der sitter en rædsel et sted nede i maven forat Terje Viken skal komme til at støte paa grund før tiden — eller at Hellig Olav skal gaa av paa midten, der hvor vi har limt ham sammen — og tænk om tablaet blir en fiasko? Tænk om Dokka springer sin vei, saa at Evelyn blir staaende med utbredte hænder over frøken Nikkelsens uldteppe?

Dokka har lovt at staa stille som paa

generalprøven — men jeg har erfaring for at fireaaringer ikke er at stole paa.

Bestemmelsen er at mens Lisa spiller en av sine største nummere, forsvinder Evelyn og jeg ind i værelserne til Dokkas mor, hvor omklædningen eller rettere avklædningen finder sted. Dokka skal ha en yndig dragt: Ingen støvler, ingen strømper, ingen kjole — bare sit lille hvite livstykke, sit korteste skjørt og de gule dukkekrøllene sine.

Kjære søte lille Dokka, staa stille som en dukke mens Mary synger, spring ikke væk fra det dype, mørke tjern — saa skal jeg kryste dig levende ihjel naar — —

Næste morgen.

Bare halvparten av os er staat op. Men alle er vaakne. Der hviler en forunderlig — likesom *høitidelig* stemning over takkammeret. Der staar en hat midt paa bordet. En speiderhat. Dens eiermand ligger utenfor paa loftet og sover. Det er ialfald blikkende stille derute. — —

Man sier vist ellers at en hat *ligger*, men denne speiderhatten, den *staar* paa bordet. Den staar som et talende minde om dagen *igaar*. Den er fuld av noget, derfor *staar* den. Den er fuld av sølv, kobber og papir! Dens

indhold er eftertællt i vidners overvær igaar-
aftes kl. 10 — men vi hadde ikke hjerte til
at tømme den. Den staar likesom og smiler
til os — og fortæller os en deilig historie —
ikke av H. C. Andersen for hundrede aar
siden — nei den fortæller om hvad vi syv
medlemmer av den blaa bande oplevde *igaar*
et tusen fem hundrede meter over havet.

Blandt dem som endnu ikke har sat fot
ut av baasen, er skribenten og finansministeren.
Den sidste ligger og fortæller med sin mest
indsmigrende stemme, at nu har hun bare *ett*
ønske — kaffe paa sengen. Undres om ikke
Evelyn og Mary vil forsøke at overraske hende
med dette ønske paa et bret — de skynder
sig saa betænkelig med paaklædningen. Elise
krøller sig over et lys, Beate strækker sig i
baasen og gjesper: «Hellig Olav stod ved fjor-
den med sin hær».

Ja nu kan hun sagtens strække sig. — —

— Jeg ser at *naar* blev mit sidste ord
igaaraftes. Jeg vilde skrevet, *naar forestillingen*
er slut. Men hvem kan skrive *naar* han ser
et syn?

Jeg saa at fjeldveien langt borte blev
levende, det begyndte at myldre av sorte
punkter.

Dette syn var foreningen «Blink». Som

en karavane av sorte maur kom den nærmere og nærmere.

Da puttet jeg boken under hodeputen og fløi — —

Jeg vilde være den første til at melde finansministeren det glædelige budskap: Skytterne kommer!

Fra dette øieblik tok igrunden aftenunderholdningen sin begyndelse.

— Skal jeg foregripe begivenhetenes gang? Skal jeg fortælle at aftenunderholdningen blev en — nei jeg vil prøve at holde mig i skindet. Men den begyndte altsaa med en fiasko! Lisa gjorde en rædsom bommert.

Hun gik med sine graabrune øine og programmet for forestillingen i haanden like bort til foreningen «Blink», netop som dens 60 medlemmer hadde leiret sig paa volden og spurte om hun maatte faa tale med formanden hr. *Blinkrud*?

«Undskyld frøken, mit navn er *Fykerud*,» sa en klangfuld røst i foreningen «Blink» — og op fra klyngen reiste sig en ung, høi, buk-kende herre.

Naar jeg herefter skal erte Lisa, behøver jeg bare at si hr. *Blinkrud* eller hr. *Fykerud* — saa fyker hun op og holder sig for ørene.

Ja. Det var unegtelig litt flaut. Men

heldigvis var hr. Fykerud en gentleman, han lot som ingenting. Han sa at det skulde være skytterlaget en glæde at støtte saken og en ære og en fornøielse at overvære aftenunderholdningen.

Jeg kan ikke si andet end at lampefeberen steg, eftersom fløtegrøten sank, for like efter fløtegrøten skulde aftenunderholdningen begynde.

Den begyndte med «Brylluppet paa Troldhaugen».

Aldrig har jeg lyttet til Mona Lisas spil som nu, da jeg visste hun spilte for at hjelpe en fattig kone til at bli glad igjen. Aldrig har jeg hørt brylluppet paa Troldhaugen saa troldsk, saa indsmigrende. Tonerne likesom danset og bruste ut gjennem salonens vinduer — ut til de næsten hundrede tilhørere, et tusen fem hundrede meter over havet.

Det ene nummer avløste det andet, det ene større, deiligere end det andet. Jeg saa at publikum var forbauset, fortryllet. Og jeg selv blev saa frygtelig glad. For hver tone som strømmet ut, syntes jeg at Mona Lisas gjæld blev mindre og mindre. Jeg husket hvad mor og Andrea hadde sagt, at hun var sendt av Gud. Lampefeberen forsvandt. Jeg følte det vilde bli en sukses. Jeg saa os

tydelig svæve til Lopperud enten med 270 kroner eller med en ny levende Dronning med store, brede horn.

— Det *blev* en sukses, jeg kan ikke holde mig i skindet længer.

Først høstet Mona Lisa brakende bifald saa klang det *sang* ut av vinduene — sang av to klare, søte stemmer — igjen braket applausen fra publikum.

I grunden misundte jeg Mary og Evelyn, som kunde staa og synge inde i et værelse uten at bli *set*. Saa let slap ikke vi som skulde deklamere.

Da *min* tur kom, maatte jeg staa paa spisesalens trap midt foran det store publikum, et tusen fem hundrede og én meter over havet. Men jeg læste Terje Vikens 43 vers med al den patos Saxe har lært mig, uten lampefeber og uten at støte paa grund. Da jeg var færdig, kom ikke mindre end *tre* herrer springende med brus — var ikke det storartet?

Saa kom turen til Hellig Olav — atter en sukses! Jeg kan ikke si hvor vakkert dette digtet klang heroppe under Svimletoppen. Intet menneske forstod at ikke hvert eneste ord var av en digter.

Men intet var saa morsomt som Elises

«Gudmund Torsen». Han er det kjækkeste jeg vet. Gid jeg var Ingeborg i Fagerlien.

Mens applausen endnu dirret i luften for Elise, bruste ny musik ut av salonens vinduer.

Dette var signalet! Fire mennesker forsvandt ubemerket. Det var Evelyn og Mary, Dokkas mor og jeg, som gik ind til omklædningen. — For sidste gang lofte vi Dokka at kryste hende ihjel, hvis hun stod stille som paa generalprøven.

Ved at gaa en sving ned i et bakkehæld kom vi næsten ubemerket fra huset, hvor omklædningen foregik, bort til trægruppen ved «tjernet». Fra trægruppen til publikum var det en passe malerisk avstand, 10—15 meter eller saa. I en fart var scenen arrangert.

Mit hjerte slog hammerslag, det var jo mig som var ansvarlig for tablaet. Nu er jeg sikker paa jeg hadde lampefeber, skjønt lamper var fuldstændig overflødig.

Paa basaren hadde de hat bengalsk ild, skiftende i rødt og blaat og grønt til belysning for engelen og barnet — men jeg — jeg hadde aftensolens guld! Aftensolen var min hjælper. Aftensolen gjorde mit tablaa til et aldeles vidunderlig billede.

Da pianoets sidste akkorder svang sig ut gjennem salonens vinduer, gav jeg et vink

med haanden, saa hørtes Marys stemme fra den solbelyste trægruppe: «Herre tag i din sterke haand barnet som leker ved stranden . . .»

Klart lød ordene i den varme, blikstille aften — alene stod det lille barn like i randen av det dype, farlige tjern . . . nei ikke alene. Bak hende staar en engel med utbredte hænder, færdig til at holde barnet fast, om det skal falde. Dette barn kommer sikkert hjem igjen til sin mor.

Jeg sat paa en sten — det var som jeg hørte en engel syngende og saa et drømmesyn i solglansen. Saa sluttet sangen, det varte vel knapt i tre minutter.

«Dacapo!» ropte tilskuerne.

Men hvem kunde forlange at barnet ved stranden skulde begripe *dacapo*.

I firsprang tok Dokka flugten og stupte midt ind i publikum i fanget paa sin mor, hvor jeg saa hun fik sin løn.

Evelyn derimot kom ikke av pletten. «Vent, vent!» ropte tilskuerne.

«Vent!» ropte en ivrig herre, som kom løpende med en sort kasse. Da først forstod jeg den store lykke vort tablaa hadde gjort — det skulde fotograferes.

Paa guldstol blev Dokka baaret tilbake til «tjernet». Men den som tror det var en letvint

sak at faa lokket hende til at være «barnet ved stranden» en gang til — han kjender ikke fireaaringer! Dokka var pludselig blit en borre som ingen bønner eller kaker — eller løfter om guld og grønne skoger kunde rokke fra hendes mors kjoleskjørt.

Jeg brøt mit hode som en gal — jeg vilde saa inderlig gjerne ha et fotografi av «Barnet ved stranden».

Kunde jeg bare finde veien — tryllemidlet til Dokkas hjerte!

Naar Veslebror hjemme er sint og sætter *bukkeben* og sier *nei* til guld og grønne skoger, kan ofte en blank spiker faa ham til at smile.

Derfor prøvde jeg Dokka med en av glasknappene i min bluse — — «den skal du faa, Dokka, hvis du bare vil staa stille med fiskestangen et minut.»

«Nei,» sa Dokka og spændte med sit lille tykke, bare ben.

«End sølvnaalen min, da Dokka?»

«Nei — jeg vil ikke!»

«End lommestørklædet mit da, Dokka?»
Jeg viste hende et tolvøres lommestørklæde med rosenrøde kanter.

Heisan, der fandt jeg tryllemidlet. Dokka smilte, slap taket i sin mors kjole, tok lommestørklædet og fiskestangen — —

Et øieblik efter var hun fotografert.

Siden, efterat Evelyn hadde klædt sig om, tok den samme herre, hr. Jespersen, et andet morsomt fotografi, han tok hele den blaa bande, Lisa i midten, «det femte hjulet» som eneste hane rødmende i forgrunden.

Hr. Jespersen har faat vor adresse. Han sender os billederne saasnart han kommer hjem. Tænk — saa faar mor se os paa denne vidunderlige kveld, et tusen fem hundrede meter over havet! Undres hvad Veslebror skal si, naar han faar se sin tilbedte veninde Evelyn med *vinger*?

Men la mig bli færdig med dagen igaar, jeg har endnu det morsomste tilbake. Eller tror nogen at det ikke var morsomt at se Erik gaa rundt med speiderhatten? Lykkelig — rødmende — smilende ut i begge ører — —

Jeg stod og saa at ingen sjæl lot være at lægge penger i Eriks hat. Vi, den blaa bandes medlemmer, gav 2 kr. hver, som finansministeren spenderte av reisekassen. Vi betalte altsaa 14 kroner forat høre paa os selv. Jeg vet ikke — men jeg *synes* finansministeren er litt flot — —

Da innsamlingen var færdig, bad Lisa en av herrerne at tælle indholdet. Ingen visste i hvilken grad hun var spændt. Ingen uten

jeg visste at hun hadde lovt Andrea at skaffe hende *hele* hendes ko tilbake.

Nu syntes jeg igjen at gjælden var bundløs. Jeg stod og sa til mig selv: Det er galskap! To hundrede og syvti kroner! Vi maa være glade for tredjeparten.

Herrerne som talte pengene, stod ved et bord paa deklamationstrappen, Lisa stod ved siden. Hun tænkte som jeg — det er galskap. Jeg maa være glad for hundrede.

Da ropte en rungende stemme: «To hundrede og tre og syvti kroner og fem og tredve øre!»

Jeg trodde jeg hørte feil. Jeg syntes jeg blev lettet fra jorden — —

«Hvormeget?» ropte publikum.

«To hundrede og tre og syvti kroner og fem og tredve øre.»

Da steg et hurrarop fra volden, det klang og rullet utover fjeldet — — nu vet jeg hvad det menes med «begeistringens rullende fonn», som det staar i digtet om Gamle Norge.

Jeg stod og saa bare paa Lisa. Kjære vene — nu kan da ingen tvile paa at hun er sendt av Vorherre?

Pludselig blev alt blikkende stille. Lisa stod paa trappen, et tusen fem hundrede og én meter over havet og vilde holde en tale.

Mit hjerte slog av stolthet og fryd. Men Lisa skalv i stemmen da hun begyndte. Hun var nok alt andet end stolt.

Det var ingen egentlig tale heller — men jeg saa at frøken Nikkelsen *graat*.

«Vi gik vild paa fjeldet,» sa Lisa. «Da bad jeg Gud om at hjælpe os. Mens vi gik, sang vi en salme. Straks efter fandt vi hus, et hus med to barn, som var alene. Deres mor var enke. Hun var gaat ut i fjeldet i storm og regn for at lete efter koen sin, som hun hadde slitt i lang tid for at faa betalt. Det manglet bare 10 kroner. Hun fandt den utfor «Stupet» med knækket hals — — jeg saa hendes sorg da hun kom tilbake. Men nu er denne koen blit levende. Sorgen i det lille hus er slukt! Imorgen skal den fattige enken velsigne dere for hvad dere har gjort!

Skal vi tilslut synge den salmen som førte os paavei til den fattige stuen? Det er det verset . . . Velt alle dine veie og al din hjertesorg . . .»

Slik omtrent lød Mona Lisas tale.

Straks efter klang salmeverset i vakkert kor fra volden. Det var saa mange som kunde den salmen.

Efter sangen sa skytterlaget farvel. Kari

Sagasæter bød dem nattelogi paa laaven. Men skytterne var kjække folk. De skulde dra over fjeldet til et skytterstevne og vilde lægge veien ovenom «Sagavarden» og se solen staa op. Sove kunde de gjøre en anden gang.

Før de drog, avfyrt de en salut fra 60 rifler. Det kalder jeg altsaa en avslutning, et tusen fem hundrede meter over havet.

Vi stod og saa efter dem som de syngende drog indover fjeldet — vi syntes det var saa forunderlig alt sammen.

Trætte og lykkelige gik vi tilkøis i baasene paa takkammeret. Men længe, længe bruste festen i mit øie — musik — skud — salmesang.

Slik sluttet dagen igaar.

Men hysch! Jeg synes det klirrer av kopper utenfor døren? Døren gaar op hvilken duft! Hurra, en vældig sagakande staar paa brettet. Leve Mary og Evelyn!

Sagasæter samme dag kl. 2,30.

Vi har været hos Andrea. Over hyttens dør staar nu to store, brede horn. Det er et minde om den døde dronning. Dens hud er bragt til en garver i dalen. Nogen snilde mænd har hjulpet Andrea med dette.

Jeg tror jeg skrev i begyndelsen av boken om far og mor og Saxe, at det var vidunderlig at gjøre tre mennesker lykkelige. Men allgælde blekner for den lykke som vi saa lyse i Andreas ansigt. Med taarer rullende nedover kindene fortalte hun at hun vilde prøve at faa kjøpt «syster til Dronninga». Men syster til Dronninga skulde hete Lisa.

Dette skrives med flyveskrift. Vi holder paa at ta avsked med Sagasæter. Vi har lovet at sende kort til frøken Nikkelsen og Kari og et par andre damer, alle er likesom saa gla' i os. — De omtalte herrer, deriblandt vor ven Jespersen, vet for længe siden at Mona Lisa heter Missis Harry, og at de to mørke er hendes døtre. Allikevel ivrer de for at vi skal ha følge. Vi tar med tak imot tilbudet. Jeg for min part synes disse herrerne kommer aldeles som bestilt, jeg har hele tiden hat likesom litt skræk for at gaa over Synsvidden — — navnet er saa mystisk og spøkelsesagtig.

Vi skal gaa saa langt benene rækker, overnatte et sted, vi vet ikke hvor. Men imorgen — — imorgen er vi paa Svimletoppen.

FEMTE KAPITEL.

Opover — —

Paa en gammel gaard om kvelden.

Tralalala, jeg skjønte godt at Ulf syntes jeg var en gaas, som foretrak fjeldet for hovedstaden, men naar de nu kommer, Ulf og Helge, og flottes sig med alt dette flotte paa hundredaarsutstillingen, saa kjører *jeg* i marken med en himmelseng, som vi alle efter tur har ligget i — i to minutter ad gangen, fordi kong Christian Fredrik har sovet i den og skrevet sit navn i den for 100 aar siden!

Stik *den*, ærede brødre paa hundredaarsutstilling.

— Si sandheten — sier mor — den rene sandhet. Selv om du synes en ting klinger bedre ved at ta litt ifra eller lægge noget til. Si sandheten i smaat som i stort. Sky nødløgn! En liten nødløgn trækker bestandig flere efter sig.

Dette lærte jeg engang, saa jeg tror jeg aldrig skal glemme det.

Min veninde Bolla kom til mig en dag og bad om at faa laane koralhalsbaandet mit, hun skulde paa bal til en kusine i Kristiania.

Aa, jeg blev saa lei — jeg er saa ræd for det halsbaandet! Det kunde mistes eller gaa istrykker. Jeg syntes jeg saa Bolla, den galningen, danse omkap med mine deilige røde perler.

«Du skulde gjerne faa laane det, Bolla, men — — det er sendt til guldsmeden paa Kongsberg, laasen er istrykker.» Denne nydelige løgn slap mig ganske elegant ut av munden.

Men dagen efter var jeg paa vei til Bollas hjem, ganske bløt i knærne. Mor hadde faat høre Bollas erend. «Fik hun halsbaandet?» spurte mor. «Nei — Bolla er saa vimsete.» «Fortalte du hende at du synes hun er vimsete?» «Er du gal!» sa jeg — men husket i det samme at mor hatet løgn — jeg kunde umulig fortælle hende at jeg hadde løiet for Bolla. I al hast laget jeg en ny forfærdelig skrøne: «Jeg sa — — at jeg skulde gi hende det imorgen, hvis jeg fik lov av *dig*.» «Nei, Gyda, jeg hørte du sa at det var paa Kongsberg,» sa mor.

Aa — som jeg tutet den gangen — av skam! Og hvor frygtelig det var at gaa til Bolla med det halsbaandet som var paa Kongsberg, og si: «Sandheten var at jeg ikke hadde *lyst* til at laane dig det.» Dette

maatte jeg si til Bolla. Det er fire aar siden. Siden skyr jeg nødløgn og utsmykning som pesten. Derfor vil jeg ogsaa fortælle den rene sandhet om kongesengen.

Det er en ældgammel omhængsseng. To trappetrin fører op til hvilepladsen. Omhænget, som er av hjemmevævet blaaverken, er visselig ikke saa forførdelig gammelt, men paa karmen ovenfor er malet følgende halvt utviskede bokstaver:

S O V A N N O 1 7 7 5 S Ø D E L I G

Dette betyr: Sov anno 1775 sødelig. Det er altsaa ingen tvil om at sengen er gammel, men om den har huset kong Christian Fredrik, kan jeg desværre ikke bevise. Umulig er det ingenlunde — jeg tror hvad jeg vil. Det står Christian *F.* med tydelig skrift indridset paa forstykket. Har vi da ikke lov til at gi sengen navnet Kongesengen?

Det nytter ikke at spørre husets folk — manden er *døv* og konen er *dum*. Da hun viste os sengen, spurte vi begeistret om det navnet betydde Christian Fredrik?

«Je' skjønner inte *skreft* je',» sa konen.

— Kongesengen findes paa denne gamle gaarden, ivortil vi ankom for et par timer siden. Der ligger i ytterranden av Synsvidden.

Synsvidden selv fik vi desværre ikke se snus av, vi gik i taake helt fra Sagasæter. Trætte kom vi til denne gaarden og spurte først den gamle dumme konen, som er mor i huset, om vi kunde faa kveldsmat? «Jau, hvis vi vilde ta tiltakke saa . . .» — «Kanske vi kunde faa nattelogi ogsaa?» «Jau, hvis vi vilde ta til takke saa . . .»

Vi tok gjerne til takke med hvad som helst. Finansministeren hadde sagt før vi drog fra Sagasæter, at nu maatte vi sky al flothet, hvis vi ikke skulde bli nødt til at avbryte reisen før tiden!

Til vor forundring blev vi vist ind i to digre værelser, hver med fire veløpredte senger. Den ene av disse er Kongesengen. Vi spurte forsigtig hvad logiet skulde koste med kveldsmat og frokost?

Aa — det fik vel bli en femkroning vel . . .

Da vi var 11 mennesker, var dette fabelagtig.

Værelserne ligger paa hver side av en stor, skummel gang. Mon det er *derfor* vi faar det saa billig? Det er ialfald ingenting aa si paa kveldsmaten — vi fik da bedste fløtemelk i verden . . . og vi er mette som trommer . . . Jeg anbefaler stedet til sparsommelige medturister. Gaarden er ganske

grøn og skimlet av ælde, værelserne har en søtsyrlig lugt, likesom sammenblandet av tørrede roser, gamle epler og blaaverken — slet ikke værst! Gaardens navn er Svimle-ro-i. Dette høres jo ikke meget historisk, men tænk om Christian Fredrik har sittet i dette vinduet hvor *jeg* nu sitter — for 100 aar siden! Jeg sier bare tænk.

Vi damerne har utbedt os værelset med Kongesengen, det andet er til herrerne. Erik skal dele seng med Jespersen eller en av de andre herrer, alt er iorden undtagen *veiret*. Det er tykt og mørkt. Men vi *vil* ikke ha regn paa Svimletoppen!

Morgenen efter.

Mor taaler ikke kraftuttryk. Hun holder sig for ørene, naar vi sier «du stolteste anti-makassa» eller «du søde Damaskus» — men maa jeg nu faa lov til at bruke begge dele. Man *maa* sommetider ha luft.

Jeg vet at andethvert menneske skriver *dagbok* — men har nogen hørt tale om *natbok*? Denne stileboken vil jeg snart kalde en *natbok*. Det hænder jo likesaa meget om natten som om dagen. I nat for eksempel — — noget saa livagtig forfærdelig.

Først hadde vi forfærdelig moro da vi

la os. Alle, undtagen Lisa, sa *frit for Kongesengen*. Da vi ikke kunde bli enige, trak vi lod. Loddet faldt paa *mig*. Jeg, lykkelige, skulde sove sødelig i dette møbel fra anno 1775. Men inden jeg hadde indtat min plads, sprang hver især av mine veninder efter tur op og laa i Christian F.s seng i cirka to minutter. Saa steg *jeg*, den retmæssige eier, op — og det var meningen at vi skulde sove.

Men den som tror at jeg sov sødelig denne nat anno 1914, han tar feil.

Aftenen var, som jeg før har sagt, *mørk* paa grund av det taakede veir, og værelset hadde bare et eneste vindu, vi brændte derfor en liten lysstump mens vi klædte os av. Da alle var i seng, læste Lisa en aftenbøn av salmeboken sin — saa slukket hun lyset.

Jeg følte mig som en dronning der jeg laa — høit paa straa under hjemmevævet dyne og laken. Hvem kunde vite hvad slags tanker det var tænkt paa denne selvsamme plet — for 100 aar siden? Mens jeg laa og dalte ind i søvnen og tænkte paa den vældige overgang fra baasen paa takkammeret, skvat jeg op ved en lyd — en *rasling* forbi mit øie. Jeg blev ganske het og reiste mig i sengen. Det var næsten belgmørkt i det store

værelset, bare en svak tegning av vinduet paa væggen. Jeg kunde altsaa ingenting se — men nu hørte jeg igjen en lyd, som fik mig til at fryse av rædsel. Det var en slags aandeagtig rasling like ved sengen — —

«Lisa, tænd lys, tænd lys,» skrek jeg, saa hele banden vaaknet.

«Hvad er paafærde?»

«Tænd lys, jeg er saa ræd — —»

Lyset blev tændt. Det kastet sit skin over fem spørgende ansigter. «Drømmer du?» spurte banden.

«Nei, jeg hørte — jeg hørte en lyd — likesom en rasling.»

Rasling? Fire par øine stod stive av skræk. Men Lisa sa tøv og sludder. «Du har drømt, eller du har hørt en lyd fra herreværelset.»

Igjen blev lyset slukket.

Hischt! raslet det igjen like ved. «Hør!» ropte jeg.

Ja — — mens Lisa igjen tændte lyset, hørte alle tydelig en raslende lyd ensteds inde i værelset.

«Aa det spøker, det spøker — — det er derfor det er saa billig,» jamret Elise. I det samme blev det panik paa det store værelset. Hele banden rømte fra sine senger

og klumpet sig sammen om Lisas og Marys seng.

«Er dere forstyrret? Dere forstaar da vel at det er en *mus*,» sa Lisa — hun tok lyset og lyste rundt i alle kroker.

Beate kløv op paa en stol og pep.

«Det *er* ikke mus,» sa jeg — «det var noget som pustet i luften.»

«Flaggermus puster i luften,» sa Lisa uforstyrrelig. «Bare vent, skal dere se den kommer flagrende mot lyset.»

Men intet kom flagrende mot lyset. «Det er spøkeri! Det *er* spøkeri! Derfor fik vi det saa billig,» klynket banden. «Vi *tør* ikke lægge os igjen.»

«Tøv!» sa Lisa. «Det pleier aldrig at spøke før klokken tolv, det mangler et kvarter. Nu lar vi lyset brænde — saa faar vi se ...»

Men lyset var bare en stump— saa stor som en snelle av nummer 40. Hvad skulde vi gjøre, naar det slukket? Kunde vi ikke gaa ind til herrerne og tigge om et lys?

Jo. Men hvem skulde gaa?

«Ikke jeg, ikke jeg,» sa fem modige stemmer.

«Naturligvis *jeg!*» sa Lisa.

«Nei, ikke du, ikke du!»

«Vi gaar allesammen!» sa Beate.

«Ja, la os endelig gjøre os saa latterlige som mulig, la os gaa alle sammen,» sa finansministeren og iførte sig strømper og sko, bluse og skjørt — — det arme menneske, hvor ofte mon hun har klædt paa sig om natten?

Raskt aapnet hun døren til den store, mørke gang — uh — vi foretrak at være inde i værelset hos lysstumpen.

Men Lisa slap at banke paa døren til herrernes værelse. Hun var ikke kommet længer end midtveis, før det lød et femdobbelts rædselshyl fra banden.

«En græshoppe!» hylte vi. «En græshoppe saa svær som en padde!»

«Hvor?» spurte Lisa.

«I Elises seng!»

Straks begyndte vor modige minister at ruske i Elises og Evelyns seng — men ingen græshoppe var at finde.

«Hvad er paafærde?» spurte en stemme fra gangen.

«En græshoppe,» sa Lisa.

Under stormende latter fra herreværelset fik vi et lys litt større end vort eget. Men alt det vi lyste og alt det vi rusket, var det ikke spor mere at se av den gyselige græshoppen. Tilslut gik vi græssende i seng, men turde ikke *sove*. Vi lot lyset brænde og

laa paa vakt med stirrende blikke — tænk om det fæle spøkelset med springben kom og kløp os i næsen! Mary kunde huske et klyp i læggen omtrent midt paa Synsvidden. Naturligvis var dette græshoppen! Mary har baaret den i skjørtet sit hele veien! Var det ikke det jeg visste — at det skulde hænde noget uhyggelig paa Synsvidden?

Vi krøp sammen to og to. Elises og Evelyns seng, hvor uhyret sidst var set, blev rømmet. Men hvem kunde være tryg?

Hvem kunde vite hvor en græshoppe sprat?

Derfor laa vi og stirret og lyttet — — til vi sovnet.

Vi vaaknet av at herrerne banket paa døren og spurte om vi ikke skulde op og gaa til Svimletoppen; klokken var syv?

Vi var skrækkelig trøtte, men op maatte vi. Jeg reiste mig . . . da gav jeg ut et nyt rædselshyl. Paa kanten av min seng, paa kanten av Christian F.s seng sat Synsviddens grønne spøkelse! Det glodde paa mig — — det kribler bare jeg tænker paa det. Heller *ti* mus paa gulvet end *én* græshoppe paa sengen! Jeg vet ikke om Beate er enig.

Det er overflødig at fortælle at vi rømte ut i værelsets ytterpunkter, mens Lisa fanget den i et haandklæde og kastet begge dele ut av

vinduet. Efter denne gjerning tiltror jeg hende hvad som helst.

Ved frokosten blev vi ertet noget ganske forfærdelig av herrerne. Jespersen sier at hadde *han* ligget i den sengen og hørt en slik lyd — saa hadde han ubetinget trodd at det var Kristian Fredriks aand som var blit urolig, fordi Professor Koht har skrevet saa meget om ham i dette aar.

Nu er klokken 9. Vi er færdige til bergbestigning. Ny niste er pakket i skrepperne. Vi er ikke ved hytten paa Svimletoppen før ut paa kvelden.

Lisa er lykkelig over at vi har følge. Alle herrerne er snilde og hyggelige; veiret er taaket. Elise har tilbragt mindst en halv time nede i kjøkkenet med ildtangen sin. Endda er hendes haar temmelig glat. Dette pleier desværre bety regn.

Farvel, gamle billige, skimlete gaard, døve mand og dumme kone, som ikke skjønner Christian Fredriks «skreft».

I hytten paa Svimletoppen kl. 8 morgen.

For første gang paa hele reisen har boken svævd i *fare*. Jespersen snappet den! Han holdt den høit i veiret og skulde begynde at læse — jeg *skrek*. Da kom «det femte hjulet»

susende. Den velsignede gut, jeg tror han kløp Jespersen et eller andet sted — jeg hørte ialfald et *au* og saa boken falde i gulvet. Erik, Erik — du har sandelig været *go' aa ha*.

For øieblikket er alle mand ute og gjør observationer om det kan være haab om at taaken vil lette. Vaktmanden spaar at det skal klarne ut paa dagen.

Vi ankom til hytten igaaftes klokken 10 minutter over syv efter en anstrengende opstigning. Det regnet ikke, men veiret var hele tiden *graat*; vi saa ingen verdens ting, bare gik og gik — opover og opover i det uendelige. Nu fik vi rigtignok for alvor bruk for alpestokkene. Kanske jeg ikke har nævnt at «det femte hjulet» har spikket fine stokker til os med navn og dato? Jeg vil gjemme min til erindring om Erik.

Hytten ligger omtrent 1000 meter nedefor toppen. Den indeholder to rum med senger i to etager. Vi fik god plads. Foruten os er det bare to damer og en herre. Alle er skuffet over veiret. Taaken, tindebestigernes værste fiende, ligger tæt omkring hytten — naar vil den *lette*? Skal vi forlate Svimletoppen uten at ha været paa dens høieste tinde? Uten at ha set andet end nogen forkrøblede dvergbirke-trær? Uten at ha staat

ved den morsomme snekalotten? Vi har nemlig ikke raad til at slaa os til ro og vente til det behager solen at komme. Her er ikke saa billig som i spøkelseshuset.

Finansministeren vil ikke ut med hvor meget eller rettere hvor *litet* vi har igjen i reisekassen; men jeg forstaar at hun gjør sine beregninger. Hun meddelte os idagmorges at længer end til imorgen kan vi ikke være; vi maa tænke paa at vi skal *hjem* igjen.

1 time senere.

Nu ser vi likesom nogen revner i taakemuren. Det er betydelig lysere. Vaktmanden spaar fremdeles klarveir ut paa dagen.

Kl. $\frac{1}{2}$ 10.

Hurra! Nu gaar vi til toppen! Jeg tar natboken med.

Ved snekalotten paa Svimletoppen 2000 m. over havet.

Og ræven laa under birkerot
bortved lynget —

Og haren hoppet paa lette fot
over lynget —

Det er vel noget til solskinsdag,
det glitrer for og det glitrer bak
over lynget.

Dette digt uttrykker bedre end tusen andre ord i verden min stemning her hvor jeg nu sitter. Ræven det er *mig*, og haren det er

banden som hopper rundt og kaster sneball. Jeg ligger rigtignok ikke under en birkerot; vi er over trægrænsen. Selv dvergbirken og lyngen har vi efterlatt nede ved hytten. Jeg sitter paa et sneflak i en vældig stenur, hvor intet andet vokser end nogen tynde straa og nogen smaa, vakre, røde blomster. Vi har gaat i to timer ret op i luften, klatret, krabbet, klort os opover urens mægtige stenblokker, pustet, stønnet, sukket, jamret — men — — hvilket syn da vi var oppe!

Solen er brutt helt gjennom taaken. Det glitrer for og det glitrer bak. Vi ser en tusenaarsutstilling av sjøer og fjeld, over os skinner himlen i tindrende blaat, under os driver taaken som et hav.

Og ræven sat med sin stilebok
borti sneen —

Og haren lo som han ei var klok
borti sneen —

Nei huttetu — se paa hende der!
Aa kjære, hvor tør du skrive her
oppi sneen?

Og ræven kaster sin dumme bok
borti sneen —

Og haren hopper ham midt imot
over sneen —

Aa, kjære vene, hvor skjønt det er —
jeg ønsker bare at *mor* var her
oppi sneen.

ningen og nedstigningen fra toppen saa vi ut som vi kunde feire hundredaarsjubilæum — krokete, stivbente, værkende.

Banden er nu alene. Vi skiltes fra herrerne ved Gompesæter. Her gik vore veier i motsat retning. Herrerne er fra Bergenskanten. Vi tok en rørende avsked, Jespersens første tanke naar han kom hjem, skulde være fotografiene.

Ved Gompesæter fandt vi multekart, som ligger til modning paa bunden av rypesækkene; vi fisket i Gompesætervand og spiste ørret til morgen, middag og kveld. Siden er det gaat nedover med os i matveien saavel som i fjeldveien, vi har spinket og spart os gjennom det ene dalføre efter det andet, beset kirker fra det 15de aarhundrede, bodd paa billige bondegaarder, spist spekekjøtt saa seigt som lær. «Det femte hjulet» har været den billigste, han har hat eget værelse paa fire forskjellige laaver.

Vi er allesteds blit vel mottat. Paa en liten gaard, hvor de ikke hadde hest, kaldte de os ustanselig for «non gémene folk», fordi vi hjalp at bære nogen forkrøblede høisaater ind paa laaven.

Gemén — er ikke det et fuldstændig nyt ord for at være hjælpsom?

Overalt klager folk over *tørken*. Alle vil ha regn, regn — ellers blir det likesaa smaat med «potitene og kønne som med graset» — —

Det var altsaa rent galt av mig at be om solskin?

For øieblikket befinder vi os paa en liten grøn slette i *Frydsdalen*.

Jeg har hørt at det skal være et sted i Norge som heter *Jammerdal*. Frydsdalen maa altsaa være en *motsætning*, den bærer sit navn med rette, den er en *fryd*. Høie, grønklædte fjeld paa begge sider, Frydselven som et glitrende sølvbaand i midten.

Det har været dage som jeg aldrig glemmer, bare luft og sol og ingen klokkeslæt. Varmt bevares — hett, stekende — men folk som bare gaar og rangler, kan godt taale at bli stekt. Naar vi kommer anstigende efter veien, ligner vi en flok skogtrold, alle har en bundt dvergbirk og klokkelyng paa ryggen, alle er brune som sigøinere. Selv jeg, min blasse person, har opnaadd en barkebrun teint, som staar nydelig til mit hvite haar. Mor kommer til at graate — —

Vor reise har været som en lang sammenhengende friluftsfest — med bare en brøkdell av slit og elendighet — like til dette øieblik. Men hvordan mon *enden* blir?

Jeg synes sparsommeligheten hittil har været bare moro — men skal den bli værre, saa — — —

Vi har som sagt slaat os ned paa en liten grøn slette. Den ligger ved Frydsvandet, like ved Frydsdalen hotel. Det er meningen at vi skal indta vor middag paa denne billige plet. Vi har paa ingen maate raad til at ta ind paa hotellet, de dage er forbi.

Jeg sitter og skriver i luftningen fra Frydsvandet. Aspeløv dirrer og skjælver over mit hode. — Jeg er for øieblikket alene. Finansministeren og hele banden er borte i det nærliggende landhandleri for at kjøpe noget billig mat og for at høre hvad det koster at ta med motorbaat over Frydsvandet. Hvis det er altfor dyrt at reise med motorbaat, maa vi vandre en lang vei paa apostlenes hester. Jeg skal vedde at dette ikke blir et snus billigere! Har finansministeren glemt at tid er penge? Jo flere dage vi er paa veien, jo flere maaltider! Eller skal vi nu kanskje begynde at sulte os? Da synes jeg det begynner at gaa litt *formeget* nedover med os. Vi faar jo den reneste hesteappetit i al denne luft! Otte kjøtkaker til middag skulde jeg da finfint klare — idag for eksempel — men kjøtkaker er det ikke tale om mere.

Efter al beregning skal vi være hjemme om 3 dage. Men sæt at reisekassen slipper ganske op, saa vi maa bruke apostlenes hester helt ind av Høinæsporten — istedenfor at reise de sidste 25 mil med jernbane? Jeg har intet imot apostlenes hester, men de *kan* jo bli misbrukt! 25 mil nu paa slutten for eksempel! — — Og hvad skal vi leve av da? Hvis reisekassen slipper op? Jeg begriper ikke hvad finansministeren tænker paa — —

Ikke skal vi bruke motorbaat, ikke jernbane — bare apostlenes hester. Men *mat* da! Vi skal vel ikke sulte? Jeg *synes* det maa være begaat en feil — — jeg begriper ikke hvorfor Lisa aldrig har villet la os hjælpe hende med at gjøre beregninger!

— Det er saa vidunderlig kjølig og godt her ved Frydsvandet. Bare jeg kunde fryde mig som før! Jeg kan ikke — jeg er saa bekymret for at vi nu *virkelig* skal komme til at opleve *slit* og elendighet.

Der kommer ekspeditionen tilbake — —
Undres hvad slags billig mat de har kjøpt.

SYVENDE KAPITEL.

Hjemover.

Frydsdalen hotel den 27de juli.

Det er hændt noget saa ufattelig omveltende at jeg, at jeg — vet ikke hvad jeg gjør! Noget maa jeg gjøre — jeg gjør et hop i boken og begynder paa ny, flunkende, skinnende side. Vi er ganske glohete og kobberfarvede av glæde. Vi ler bare vi ser paa hverandre. Leve finansministeren.

Jeg skammer mig som en hund over mine forsultne bemerkninger nede paa den billige pletten, ja jeg skylder Mona Lisa at fortælle hvert av hendes ord fra det øieblik hun kom tilbake fra landhandleren.

«Hvad skal vi ha til middag?» spurte jeg.

«Fiskeboller.»

Ak. Dette som er det motsatte av det bedste jeg vet —

«Fandtes der intet andet som var billig?»

«Fandtes ikke. Derfor kjøpte jeg heller ingenting,» sa finansministeren.

«Ingenting!» skrek jeg — og begyndte at koke indvendig.

I det samme saa jeg et glimt i Mona Lisas

øine. «Kjære skribent,» sa hun — «er du misfornøiet med reisen?»

«Misfornøiet! *Jeg?*» skrek jeg saa det klang utover Frydsvandet.

«Er dere andre misfornøiet?» spurte finansministeren videre.

«Misfornøiet! *Vi?*» svarte banden.

«Dere *har* altsaa moret dere?»

«Ja!» brølte vi i sekssdobbelte kor.

«Dere synes ikke det har været leit at vi har maattet *spare?*»

«Nei!» hylte vi med eftertryk.

«Men nu har dere lyst paa en biff, ikke sandt? Eller kanskje dere foretrekker kyllingstek?»

Var finansministeren blit *gal?*

Hun nød vore ansigter i nogen sekunder, saa fortsatte hun: «Hvad vil dere *helst* — ta over Frydsvandet med motorbaat eller kjøre rundt vandet med firebent *hest?*»

Nu eksploderte vi.

Saa kom forklaringen.

«Kjære blaa bande,» sa Lisa — «det er første gang jeg er finansminister paa en reise. Derfor maa dere undskylde om jeg har skræmt dere med min sparsommelighet. Jeg visste at vi ikke hadde *overflod*. Jeg vet at det kan hende mangt og meget som er utenom al

beregning. Og jeg hater et ord som heter — *bakefter kommer tyndtøl!* Heller litt tyndtøl i midten og brakende fest paa slutten! Nu vet jeg hvad vi har raad til! Mine damer og min herre, maa jeg ha den fornøielse at indby dere til middag paa hotellet?»

Slikt kalder jeg brakende fest.

Behøver jeg at notere at vi mottok indbydelsen? Behøver jeg at beskrive hvordan middagen smakte?

Leve finansministeren, som lot os leve paa tyndtøl!

I motorbaaten.

Nu tøffer vi over Frydsvandet — med Mona Lisas blaa slør viftende som en vimpel i forstavnen.

Vi valgte enstemmig motorbaat istedenfor hest — *hest* har vi hjemme.

Det er ikke mange reisende ombord. Vi har halve baaten ganske til egen raadighet; vi kan peke paa land og strand og være saa høirøstet og saa begeistret vi være vil.

Men «det femte hjulet» ser bare paa hjulene, han har vist faat nok av *natur*.

Paa turisthotellet «Hauken».

Bare vi ikke kommer hjem lidende av *stormandsgalskap*? Vi har kjørt fem mil som *grever*.

Da vi steg iland fra motorbaaten, stod en landauer med to hester for ved bryggen. Den hadde kjørt et reisende selskap ned til baaten. Før vi visste ordet av stod finansministeren i snak med kusken — kusken slog vogn-dørene op — vi steg ind — stormandsgal-skapen kriblet os i blodet.

Fem mil gynget landaueren os gjennom den smilende og bekjendte Grukkedal til turisthotellet «Hauken», hvor vi gjør stormende lykke med vore brune ansigter.

De andre gjester kommer like fra hundred-aarsutstillingen. De fortæller om svimlende fornøielseshjul, bergbaner og huskestuer — hvad under om de er bleknebbede?

Vi anbefaler dem fulde av medlidenhet Sagaheimens luft og de grønne sætervolder til hvilested — vi viser dem multekarten og lar dem snuse til dvergbirken og lyngen — vi forbauser dem med vor appetit.

— Akkurat som ikke *vi* ogsaa har reist med *bergbane*? Vi kommer nu like fra en utflugt til Grukkedalens bergverk, som ligger omtrent en times vei fra hotellet. En snild bergarbeider viste os alle maskinerne og gruberne og forærte os pene stener fulde av blinkende kobber og malm — og tilslut kjørte han os med lygt paa en tralle langt ind i jordens indre og viste

os malmaarerne i fjeldet. Det var forførdelig morsomt — koldt — mørkt — romantisk — vi gik i trange ganger og skrek og leide hverandre.

Høit oppe i luften — langt inde i jorden — hvad kan vi mere forlange?

Jeg merker godt at min bok mere og mere begynner at ligne et telegram. Men jeg faar si som Ibsen: Skulde det stundom falde litt tørt, saa er det dog sandt og visst.

«Jeg kun erindringen har nu tilbake,» sier en anden digter. Men jeg har mere end erindringen tilbake; jeg har hele reisen inde i en bok. Dvergbirken og klokkelyngen skal mor faa imorgen kl. 1. Da er vi hjemme.

Inat har vi sovet her paa «Hauken hotel» — Erik i eget værelse; det er ikke tale om tyndtøl mere.

Inat hadde vi vældig tordenveir, etterfulgt av det vældigste regnskyl. Jeg laa og frydet mig; jeg tænkte paa «kønne og potitene». Mon det ikke nu skal greie sig — her i Grukke-dalen ialfald?

«Hauken hotel» er et rørende sted; her ender vor reise. Om nogen timer drar vi med nattog mot hjemmet. Jeg glæder mig til nattog; det har jeg aldrig reist med før — —

Paa Trip station kl. 5 morgen.

Jeg *maa* ta boken og skrive — saa gaar tiden hurtigere — men blyanten dirrer i min haand — —

Hvor sandt, hvor forfærdelig sandt, at det kan hænde mangt og meget som er utenom al beregning!

Vor reise er avbrutt, vi sitter og skjælver paa en liten station som heter Trip — kl. 5 om morgenen — — vi har mistet Erik!
Mistet ham av toget.

Hvad skulde vi gjøre, hvis vi ikke hadde et *haab*?

Konduktøren har trøstet med at han *maa* være gaat ind i en av de vogner som blev hegtet av paa Vaatten station. Men vi skjælver av angst . . . Tænk om han *ikke* er paa Vaatten!

Først kl. 6 er det mulig at faa svar. En time skal vi sitte her i angst og bæven. Erik, min ven, dette er den værste av alle forstyrrelser! Men ingen er sinte, vi bare skjælver — —

Vi som kjender «det femte hjulet» — behøver vi igrunden at skjælve? Jeg er sikker paa han ligger i god behold i jernbanevognen paa Vaatten — som hin første nat i automobilstalden.

Men allikevel — — vi *ler* ikke naar vi ser paa hverandre. Tænk om — — nei, jeg *tør* ikke tænke! Han ligger paa Vaatten! Gud, som har hjulpet os hele tiden — han kan ikke, han vil ikke la os komme hjem uten Erik.

Bare klokken vilde bli 6! Før findes det ikke folk paa stationene. Det er godt jeg kan skrive, saa gaar tiden fortere.

Vort tog skulde egentlig været hurtigtog fra Vaatten og like hjem — av pur naade er vi sat av ved stoppestedet Trip.

Vi reiste fra Hauken station kl. 9 igaar-aftes i straalende humør. «Det femte hjulet» var især meget munter. Han gik og dreide alle varmeapparatene paa varmt, fordi det var bare 25 graders varme — og truet med at røre ved signalapparatet. Hvor litet ante vi at vi inden mange timer for alvor skulde faa bruk for dette apparat?

Da vi hadde reist i to timer, trak vi gardinene for vinduene og begyndte at gaa til-køis paa hver vor deilige sovebænk. Vi reiste fremdeles som grever, opfyldte en lang 2den klasses sovevogn. Erik fik sogar en liten avdeling ganske alene. Før Lisa gik til ro, tittet hun over væggen ind i Eriks værelse, da laa han tryk og fornøiet paa sin bænk.

Netop som vi skulde til at sove, blev en dame vist ind paa den ledige plads i Eriks afdeling. Hun gjorde ikke meget støi. Litt efter var det aldeles stille i den halvmørke kupé. Jeg sovnet saa deilig av jernbaneduren; jeg hadde bare saavidt en fornemmelse av at toget stanset et sted. Dette har været ved Vaatten station.

Lisa derimot paastaar at hun ikke sov et øieblik paa denne strækningen — hun kan ikke begripe naar Erik kan ha aapnet døren og smuttet ut paa platformen.

Fra Vaatten duret vi ustanselig videre; jeg drømte jeg løp langs en elv som randt og randt — indtil jeg vaaknet ved et pludselig ryk — toget stod stille.

Da det nu var ganske lyst, saa jeg med en gang hvor jeg var. Jeg saa Lisa staa og helde sig ut av et vindu.

«Er vi fremme?» spurte jeg.

«Nei,» sa Lisa med forstyrret ansigt. «Jeg har stoppet toget. Erik er ikke paa pladsen sin — han er ingensteds — —»

I det samme kom konduktøren.

«Aa hr. konduktør, vi har mistet en gut —»

Forfærdet saa jeg at Eriks plads var tom. I afdelingen laa bare den fremmede damen. Nu vaaknet baade hun og banden og hele

toget. Toget hadde ikke mange reisende og bestod bare av fem vogner. Alle disse hadde Lisa gjennomstreifet, før hun brukte signalapparatet. Nu lette konduktøren omigjen — men av Erik var intet andet tilbake end rypesækken og speiderhatten.

Vi begyndte at jamre og graate. «Graat ikke,» saa konduktøren — «han maa ligge igjen paa Vaatten — der tok vi to overflødige vogner av toget.»

«Men han laa jo her paa bænken da jeg kom ind,» sa den fremmede damen forfærdet.

«Snak ikke om gutter,» sa konduktøren — «dem er utrulige.»

Vi sa ikke et ord, men hvor konduktøren hadde ret! Har kanskje ikke Erik været utrulig med hensyn til at ville ha eget værelse? Selv paa et jernbanetog — —

Han er rømt straks efterat den fremmede damen tok plads i hans lille soveavdeling — det er en soleklar sak. Han har søkt og fundet sig et eget værelse i en av de bakerste vogner — der er han sovnet — og er ganske simpelt heftet av!

«Det femte hjulet» er heftet av! Det lyder saa komisk — — hvis jeg ikke var saa ræd, vilde jeg le. Men det skal være sikkert at vi ikke ler — —

— Efter en stunds opstuds kjørte toget os i sagte fart et litet stykke videre og satte os av her ved Trip station — med dvergbirke og lyng og speiderhat og ryppesækker — fulgt av de reisendes medlidende blikke. Jeg som trodde det var slut med eventyr!

Her skal vi telefonere og telegrafere, saa snart betjeningen kommer.

Det er endnu ganske stille paa den lille station, solen skinner paa perronen. Mona Lisa driver ustanselig frem og tilbake arm i arm med mine fire veninder; jeg sitter paa en bænk og rabler. Paa en anden bænk ligger en speiderhat.

Hvad skulde vi gjøre, hvis vi ikke hadde et aldeles sikkert haab om at hattens kjække, snilde, rare eiermand ligger og sover i god behold nogen mil nordenfor?

Bare klokken vilde bli 6 — — aa den mangler bare 5 minutter.

Kl. 7.

Han er fundet. Nu netop er 'n blit vækket paa Vaatten station. Jeg synes, jeg ser 'n. Stakkars, stakkars «det femte hjulet».

Klokken 6 kom telegrafisten. Han sendte straks et telegram: «Se om en gut hegtet av i vogn fra nattoget?»

Det blev en frygtelig ventetid. Vi gik og

verket inde i venteværelset. Jeg har bestandig syntes at det har været en ekkel overdrivelse, naar det staar i bøker at «minuttene var som timer», men det *er* ikke overdrivelse.

Endelig begyndte det at si dik, dik, dik inde hos telegrafisten . . . det var svaret fra Vaatten. Vi holdt pusten, mens kontoristen læste:

«Gutten fundet. Laa og sov i vogn paa sidesporet.»

Aa — slik som vi pustet. Vi omfavnet hverandre, vi svelget graaten og *danset* paa samme tid; vi opførte en scene som fik selve den alvorlige kontorist til at trække paa smilebaandet.

Nu sitter vi paa en skysstation like ved jernbanen og venter paa frokost. Jeg tror vort humør er smittende; opvartningspiken ler av os.

Lisa sitter og forfatter et nyt telegram til mor og doktorfruen: «Forsinket paa grund av en feiltagelse. Kommer ikke før senere. Alt vel.»

Vi maa vente her helt til $\frac{1}{2}2$. Før stopper intet tog nordfra ved Trip station. Telegrafisten har telefonert og bedt dem at stelle *vel* med den avhegtede gutten.

Svar: «Gutten i bedste velgaaende, spiser frokost hos stationsmesteren, sendes med middagstoget.»

I kupeen kl. 4.

Nu har vi ham tilbake.

Nu bruser toget med den samlede blaa bande sydover mot de hjemlige trakter. Vi er saa vidunderlig trygge og lykkelige. Vi ser paa «det femte hjulet», hvor han er tyk og frisk og brun. Efter rystelsen inat er vi igjen blit mindet om at vi maa være taknemmelige for at ha ham helskindet iblandt os. Om nogen timer kan vi avlevere ham til hans mor, inat skal vi ikke staa op og lete efter ham.

Jeg skulde ønske jeg kunde male det fjæset han stak ut til os ved Trip station, da han kom! Kobberrødt — fortrukket — han prøvde jo at smile, men jeg saa han stridde med graaten, han trodde vi vilde gjøre nar av ham, stakkar.

Men vi gjorde ikke nar. Vi var *bare* lykkelige.

Høinæs den 30te juli 1914.

«Borte er godt, men hjemme er bedst» — — dette har jeg hørt mor gjespe flere end *én* gang, naar hun kommer fra selskap. Igaar-aftes kom jeg til at gjespe det *selv* — da jeg laa i min egen kjære, hvitmalte seng — — det er svært hvor mange sandfærdige ordsprog det findes i verden.

Vi kom aldeles overraskende ind av porten igaaraftes ved 9-tiden. Vi blev mottat som vi skulde været borte et aar.

Ulf og Helge er kommet for to dage siden. De har morsomme ting med sig fra utstillingen. *Far* kommer først imorgen paa grund av forretninger.

Mor har gjort stor ære paa dvergbirken og lyngen, hun har sat dem i vaserne paa kamingesimsen, ved siden av en nisse fra utstillingen. Efter mandjevningen i formiddag synes jeg virkelig dette naboskap er en ære for lyngen og dvergbirken.

Mandjevningen foregik paa svalgangen. Mor hadde bedt hele banden til eggedosis i anledning av hjemkomsten.

Vi var ikke før kommet sammen, før mandjevningen begyndte — om hvem som hadde hat mest utbytte av reisen — *vi* som kom fra fjeldet, eller de som kom fra hundredaarsutstillingen.

Vi var *brunest*, det kunde ingen negte. Mor foreslaar at jeg skal vaske mig i lut og sodavand.

Men i alle andre ting blev vi slaat av marken.

«Vi har været to tusen meter over havet, *vi*.»

«Pøh! Vi har seilt i lufta, vi.»

«Jamen — vi har set selve Norge, vi.»

«Norge? Vi har vel ikke set Norge vi vel? Baade utenpaa og indi? Kunst og hermetik — og amter og fyrtaarn . . .»

«Og ørn og dyr — og fisk og — — bevarre dere vel . . .»

«Jamen vi har ligget i en seng som kanskje har tilhørt Christian Fredrik — —»

«Kanske? Ha ha ha — den var god!»

«Jamen vi har kastet *egte* sneball — —»

«Pøh! Sneball! Vi har set ægte *negerby* vi, med ægte kulsvarte negrer og negerunger.»

Negerby! Negerunger?? Paa den *norske* jubileumsutstilling! Da maatte vi gi os!

Vi forstaar at de har været likesom verden rundt, de viste os billeder og gav os skildringer, som gjorde os *stumme*. Vi forstaar at de har set noget i likhet med «Tusen og én nat» — noget som ikke blir at faa se før kanskje atter om hundrede aar — mens det som *vi* har set, det staar uforandret til næste.

«Men» — sa Lisa — «hadde vi ventet til næste aar, hvem skulde da git Andrea Lopperud 270 kroner?»

Nei *hvem?*

Hvem har derfor gjort den deiligste reisen?

Vi, vi. Det sier mor og doktorfruen ogsaa.

Og her i boken skriver jeg med fete typer, at jeg ikke angrer.

En uke senere.

Hurra! Kanske ikke *vi* ogsaa har billeder at fremvise? Idag kom fotografiene fra Jespersen.

De er ypperlige. Men Evelyn ligner næsten *ængstelig* en engel. Det er godt at jeg nu ogsaa har boken færdig, banden maser mig fordærvet. Jeg har maattet stelle paa den en hel del, den var mange steder næsten uforstaaelig selv for *mine* øine. Jeg hadde heller ikke sat overskrift over alle kapitlene.

Lisa sier at den endelig maa ha en *titel*. Skal jeg kalde den Vor vidunderlige reise — eller skal jeg kalde den efter Erik — *Eneste hane i kurven?* Erik har jo vitterlig spilt en rolle — —

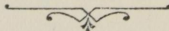
Jeg faar høre hvad de andre sier.

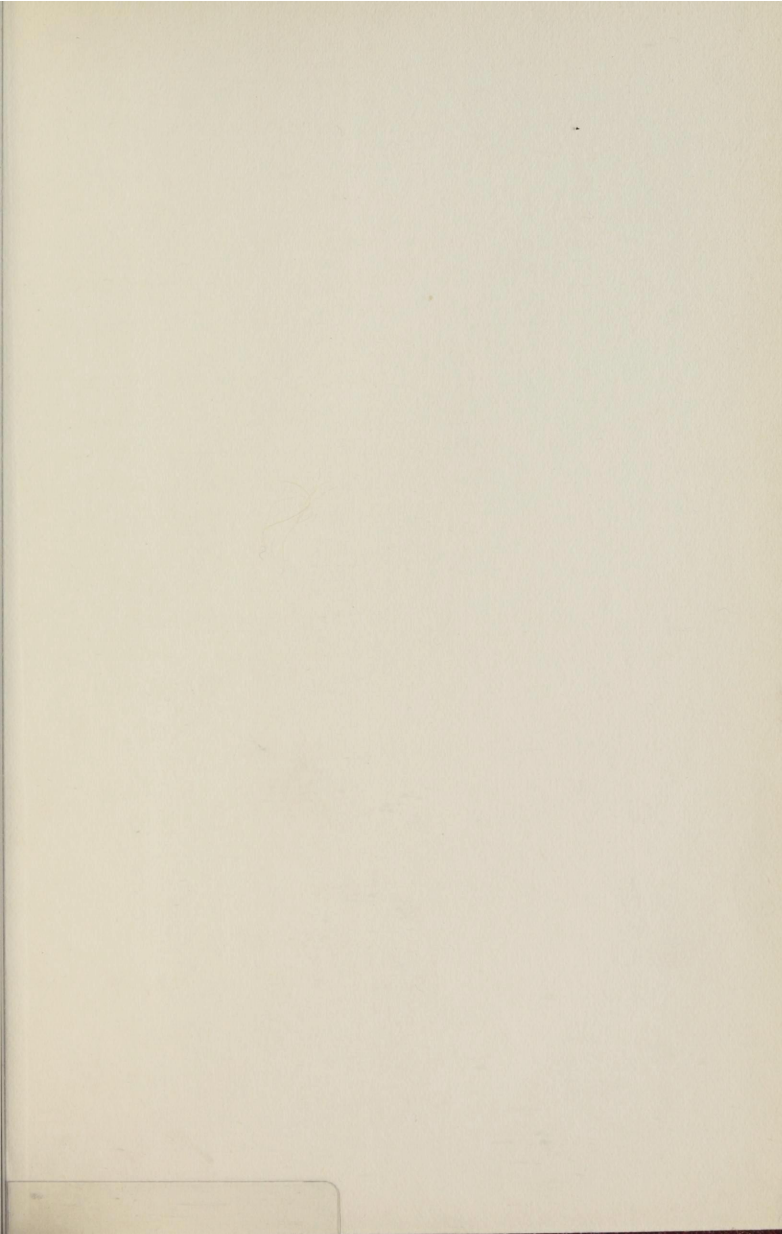
Iaften er alle guttene paa en utflugt, da skal vi læse boken høit for far og mor og doktorfruen. De sier de glæder sig — —

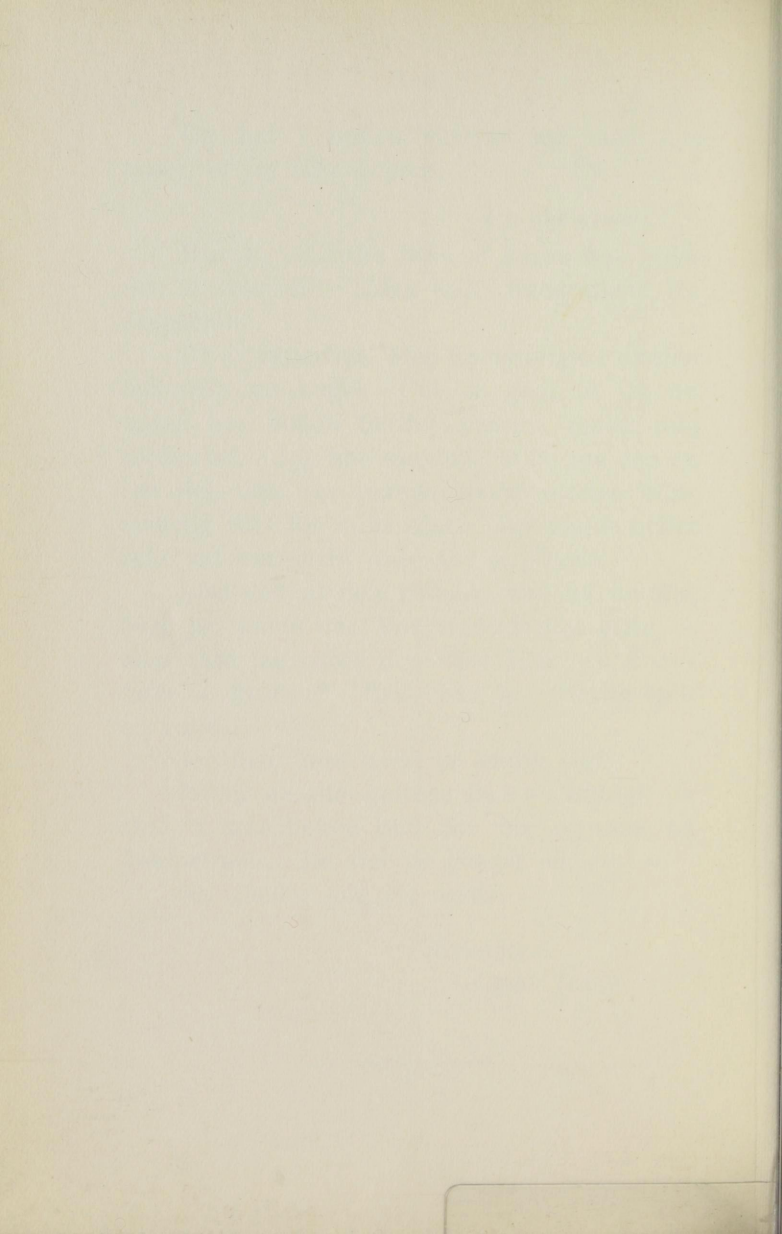
Jeg glæder mig jeg ogsaa.

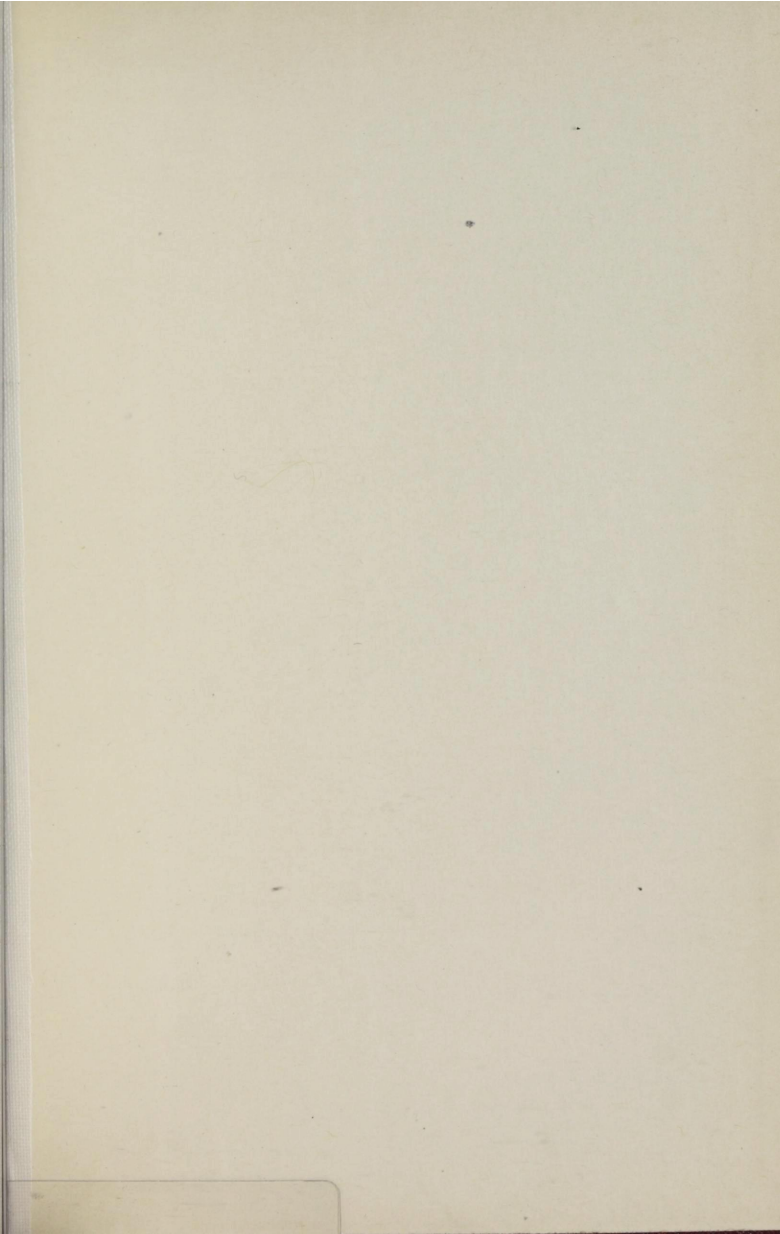
Ærbødigst

Gyda Trane.

NORA THORSTENSEN

ANNIES HEMMELIGHET

— — kvikt og muntert fortalt, med et Stænk av Livsens Alvor bakom. Rørende, men paa ingen Maate sentimentalt fortæller Forfatterinden om lille Annie. — *ie. i Morgenbl.*

Det er en sød liden Barnebog, Nora Thorstensen debuterer med. Det er jo det Publikum, som skal bedømme en sliq Bog, — og det melder om denne, at den er „orntli morsom“.

ar. i Ørebl.

Det er en udmerket Bog for Smaagutter og Smaapiger og vil nok bli sat Pris paa som Julepresent.

Den fortæller friskt og vakkert om to uadskillige Veninder, Annie og Lisbeth, og om deres Sommeroplevelser paa Landet og om, hvorledes Annie faar udvirket, at ogsaa hendes Mor, der er Enke, faar blive med og ogsaa faa sig en velfortjent Ferie.

Bergens Aftenbl.

Pris kr. 1.85, kart. kr. 2.25.

GRYTELILL OG HENDES BRØDRE

En sprudlende morsom barnebog, som vil vække jubel overalt hvor den kommer. Det er en munter bok og en god bok.

Drammens Dagbl.

Den er skrevet av en dame, som har dyp forstaaelse av barnehjertet, og vi maa likesaa meget beundre formen som det fortrinlige, træffende barnesprog. „Grytelill“ vil bli alles yndling. — Det er et litet mesterverk i litterær henseende, denne bok.

Hjemmet.

Det er en fornøielse at læse denne bok. *C. S. i Dagbl.*

Pris heftet 1.85, kart. kr. 2.25.

2det oplag.

ANSTANDSDAMEN PAA HØINÆS

— — Den er endda morsommere og livligere end „Grytelill“ og blir sikkert en masse smaapikers yndlingsbok. —

— — Jeg haaber „Anstandsdamen“ vil faa den paaskjønnelse, den fortjener, og utkomme i mange oplag. *C. S. i Dagbl.*

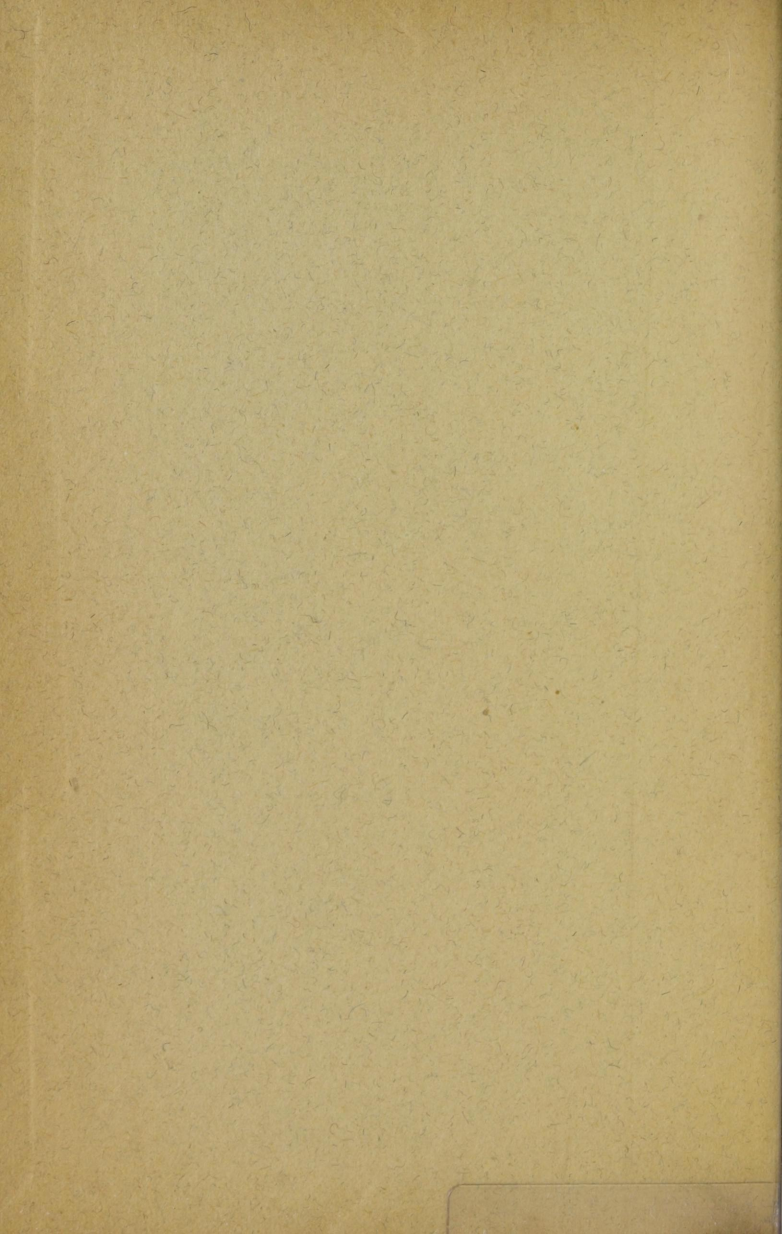
— — Jeg siger bare, ønsk dere — gutter og piker — denne boken til jul, den er saa morsom. Og de, som skal kjøpe en god bok for barn til jul, kan vanskelig finde en, som saa vakkert sigter paa netop at styrke det bedste i barnesindet, en bok som ofte faar barna til at le, mens den voksnes øine saa tidt maa dugges.

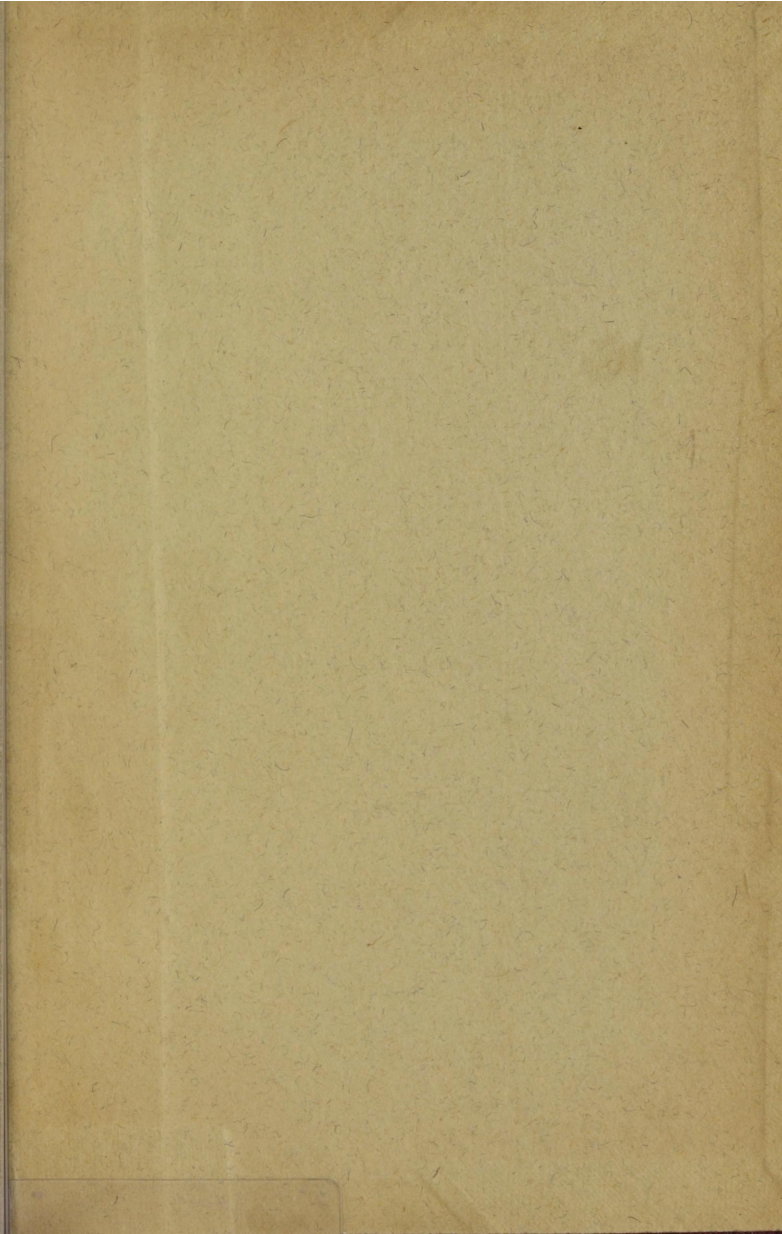
A. O. i Stav. Aftenbl.

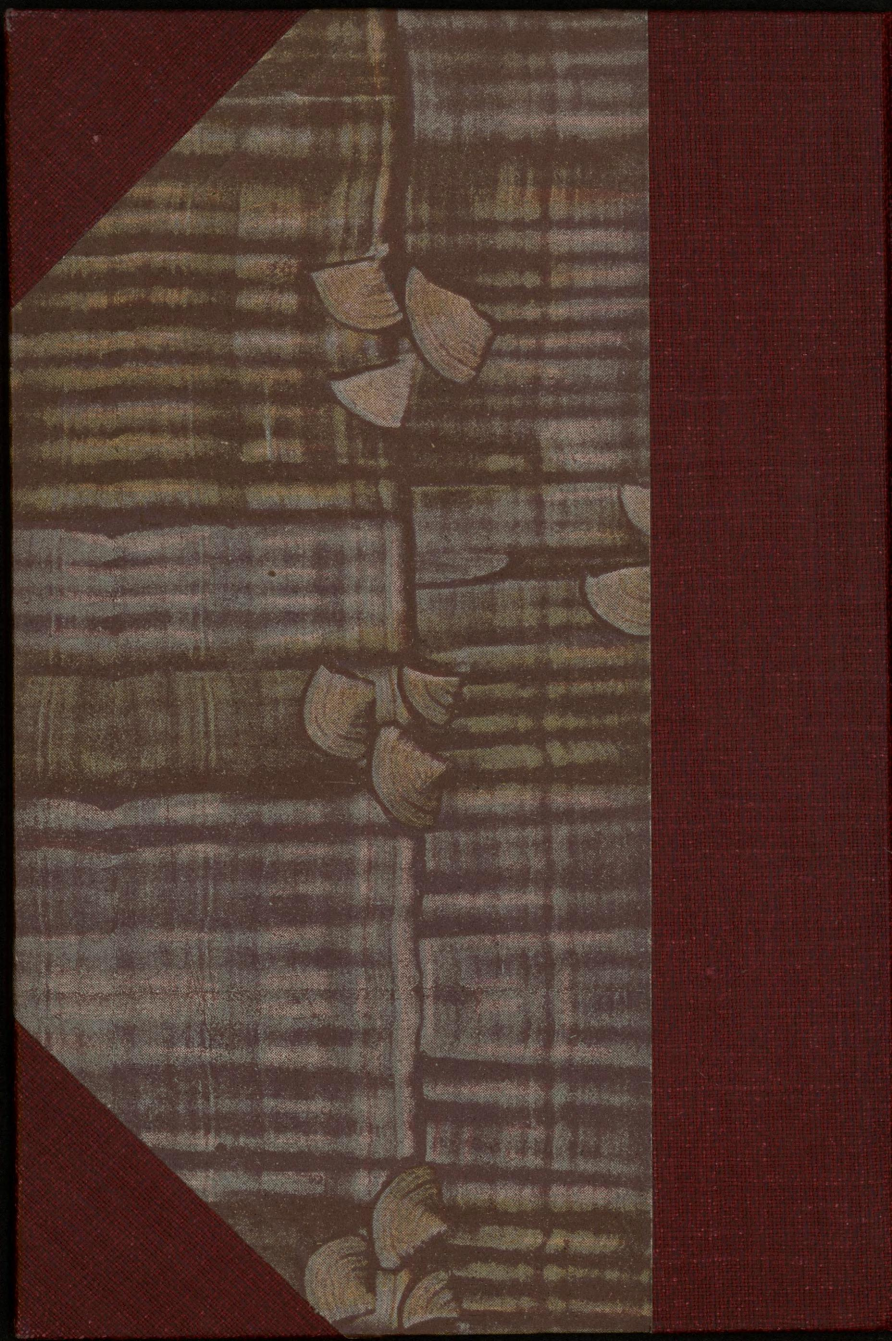
Pris kr. 1.75, kart. kr. 2.15.

2det oplag.

H. ASCHEHOUG & CO.

1814

N. Thorstensen

Erste
hane.

KTA. 1814

1814